

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXVII Kaina 25 c.

ANTRADIENIS — TUESDAY, GEGUŽĖ — MAY 24, 1983

Nr. 101

L. K. B. Kronika Nr. 56

Kratos ir tardymai

(Tęsinys)

Šiauliai. 1982 gegužės 6 d. Rygos geležinkelio stotyje, išlipant iš traukinio, buvo sulaikyta šiaulietė Stasė Tamutienė. Milicijos skyriuje čekistai, nepaisant to, nepateikė kratos orderio, atliko smulkia su savimi turimų daiktų ir asmens kratą. Nieko, išskyrus rožančių ir maldaknygę, kratos metu nerasta. Po valandą laiko trukusios kratos S. Tamutienė buvo paleista.

1982 m. gruodžio 8 d. S. Tamutienės bute (Šiauliai, Ežero 65-35), sandėliukyje ir garaže buvo padaryta krata. Kratai vadovavo Vilniaus KGB tardytojas majoras Valaitis, krėtė 3 šiaulių miesto čekistai, dalyvaujant dviem kviestiniais. Kratos metu, ieškant antitarybinės literatūros, dokumentų, ypatingai iš kailio nerėsi vietiniai čekistai: radę kalinių ar tremtinių nuotraukas, bandė įrodyti, kad jos yra per fotografuotas tikslu perduoti į užsienį; atidžiai perskaitė užsienio gyvenantiems giminėms bei pažįstamiems paruoštus kalėdinius sveikinimus. Namiškiai juokėsi, kad po tokios cenzūros laiški ar sveikinimai tikrai pasieks adresatus.

Kratos metu paimta: knyga „Ažuolai vėtroje“ (2 egz.), užrašų knygtelė, adresas iš Belgijos.

Atsisakius pasirašyti, čekistai kratos orderio nepalikė.

Po kratos tardymui į šiaulių miesto KGB buvo išvežta Dalia Tamutytė. Majorą Valaitį domino, kokių tikslų Dalia važiuoja į Maskvą. Ką perdavusi užsieniečiams, dirbantiems Maskvoje, kur ir ką girdėjusi apie įvykius Vilniuje po 1982 m. rudenį vykusių futbolo varžybų ir t.t. Tardytojas reikalavo, kad apie tardymą niekam nebūtų pasakojama. Tardymas truko apie 6 val.

1982 m. gruodžio 17 d. D. Tamutytė pakartotinai buvo iškviesta į Vilniaus saugumą pas tardytoją Valaitį. Čekistas teiravosi iškviestąją, ar nepastebėjusi kokių nors psichinių nukrypimų Editos Abrutienės elgesyje (E. Abrutienė suimta 1982 m. gruodžio 8 d., jai iškelta baudžiamoji byla Nr. 105 pagal LTSR BK 199 str. I d. už žinomai melagingų prasiimanymų skleidimą, žeminančių tarybinę valstybę ir santvarką; kokių tikslų buvo si Maskvoje, ar pažįsta nurodytus užsieniečius, ar

nera ji ar jos motina susitikusi su užsienio korespondentu, kitais užsieniečiais; tardytoja domino, ką D. Tamutytė žino apie „LKBK“ ir kitus pogrindžio leidinius.

Tardymo metu atėjęs E. Abrutienės tardytojas Daugalas buvo nepatenkintas D. Tamutytės atsakymais, grasino, kad teksią pasimatyti kitoje vietoje ir kitaip pasikalbėti, Tardymas truko maždaug 3 val.

Kaunas. 1982 m. lapkričio 23 d. Bernadeta Mališkaitė prievarta, lydimi milicininkui, buvo nuvežta į Vilniaus saugumą. Tardytojas Vilimas klausinėjo iškviestąją, ką ji žino apie ukrainiečių tremtinių Zoriana Popadiuk, iš kur gavusi jo adresą, ar nėra siuntusi jam siuntinių ir t.t.

Pasirašyti po protokolo tardomoji atsisakė.

Pasibaigus tardymui, B. Mališkaitė apklausinėjo dar vienas čekistas (vadino save majoru Sasmausku). Čekistą domino, kodėl B. Mališkaitė metė mokytojavus, gyrė jos pedagoginius sugebėjimus, liepė apsigalvoti ir grįžti dirbti atgal į mokyklą — siūlė savo rekomendaciją, nes be jos vargu ar kas priims. Paskutiniu metu B. Mališkaitė įsidarbinus prie Virbalio bažnyčios.

Valkininkai. 1983 m. sausio 26 d. 17 val. pas Valkininkų kleboną kun. Algimantą Ketną buvo padaryta krata tikslu paimti TTGGK dokumentus ir kitą medžiagą, turinčią reikšmės byloje. Kratai vadovavo teisininkas Stokauskas, krėtė 7 saugumiečiai, dalyvaujant dviem kviestiniais. Buvo iškrėsta vargoninkė Rita Lengvenytė ir klebonas kun. A. Ketna. Kratos metu paėmė 2 papkes kun. A. Ketnos pamokslų, TTGGK dokumentus ir rašomąją mašinėlę.

1983 m. sausio 27 d. kun. A. Ketna buvo tardomas LTSR Prokuratūroje. Tardytojas Stokauskas klausinėjo kun. A. Ketną, kas yra TTGGK pirmininkas, kas rašo dokumentus, kur nariai susirenka, kaip komiteto dokumentai patenka į užsienį ir t.t. Kunigas paaiškino, kad Komitetas pirmininko neturi — visi nariai lygūs, dokumentus ruošia drauge, o kaip jie patenka į užsienį, neturi supratimo. Tardymas užtruko 4 valandas. (Bus daugiau)

Pasmerkė sovietų elgesį Afganistane

Washingtonas. — Valstybės departamentas paskelbė griežtą pareiškimą dėl Sovietų Sąjungos karinės aviacijos veiklos Afganistane. Departamento atstovas John Hughes pasakė, kad turimomis žiniomis sovietų karo aviacija daužo Afganistano kaimus ir miestus, išžudydama tūkstančius civilių. Šitoks necivilizuotas elgesys, civilių skerdynės kelia viso pasaulio pasipiktinimą. Mes raginame sovietus nutraukti šitokius drąsių žmonių puolimus ir ieškoti krizės sprendimo kitais būdais, pasakė Hughes.

Ispanų teismas pakeitė sprendimą

Madridas. — Ispanijos apeliacijos teismas pakeitė žemesniojo teismo sprendimą išduoti Olandijai 62 metų amžiaus buvusį Olandų SS karininką Hauke Bert Pattist. Žemesnis teismas įsakė gegužės 11 Patistą deportuoti. Jis Olandijoje 1948 m. buvo nuteistas už akių kalėti iki gyvos galvos. Pattist Ispanijoje gyvena jau 32 metai ir yra tapęs Ispanijos piliečiu. Jis pasakė apaudingai, kad Olandiją jis grįš tik tada, kai bus nutarta jį pasitikti su gėlimis.

Prancūzija turėjo Libane, tarptautinėje kariuomenėje, savo jūros pėstininkų dalinius. Dabar jie pakeičiami garsaus Svetimšalių legiono kariais.

Nuotraukoje prancūzų kareiviai Beiruto aerodrome.

Spaudžia Siriją trauktis iš Libano

Beirutas. — Sirijos prezidentas Assadas atmetė Izraelio-Libano susitarimą, nes jis sudaro pavojų Libano suverenumui ir nepriklausomumui, uždeda Izraelio dominavimą, sunaikina Libano įsipareigojimus arabų šalims ir išstoja į pavojų Siriją ir kitas arabų valstybes.

Libano premjeras sudarė diplomatų grupę, kuri pradės tiesiogines derybas su Sirija. Užsienio reikalų ministeris dr. Salam kveičia Siriją pasiūlyti geresnį būdą ištraukti iš Libano Izraelio kariuomenę. Kito kelio nebuvo, kaip sutartis, pasakė ministeris.

Sekretorius Shultz Washingtono pareiškė, jog jis įsitikinęs, kad Sirija sutiks išvesti savo kareivius iš Libano. Galimas dalykas, kad Sirija pareikalaus iš Libano panašius nuolaidų ir saugumo garantijų, kokias laimėjo Izraelis. Sekretorius Shultzas gegužės 7 buvo Sirijoje ir painformavo prezidentą Assadą apie Libano-Izraelio sutartį, kuri buvo pasirašyta gegužės 17 d. Sekretorius paaiškino Assadui, kad Sirija nebuvo įtraukta į tas derybas nuo pat pradžios todėl, kad Sirijos ir Izraelio kariuomenių Libane negalima lyginti. Izraelio kariuomenė atsirado Libane invazijos keliu, o Sirijos — buvo pakviesta pačios Libano vyriausybės.

Stebėtojai mano, kad Sirijai įtaką gali padaryti kitos arabų šalys. Iki šiol tik Libija ir Pietinis Jemenas visiškai pritaria Sirijos laikysenai. Kiti palaiko Libano ir Amerikos poziciją. Kai kurie Arabų Lygos nariai tvirtina, kad Sirijai mažesnė grėsmė kyla iš 100 Izraelio stebėtojų, kurie pagal sutartį patruliuos pietinę Libano dalį. Būtų didesnė grėsmė, jei Izraelis paliktų Libane savo dabar laikomas jėgas, apie 30,000 kareivių. Sutartyje įrašyta, kad Izraelis pasižada nenaudoti Libano teritorijos kitoms arabų šalims pulti. Libanas nebus, kaip Sirija teigia, „Izraelio protektoratas“. Tarp Izraelio kaimynų Sirija gali likti vienintelė, nesusitaikiusi su mintim, kad Izraelio valstvbė yra ir bus.

nežiūrint Sirijos nuotaikų. Izraelis susitarė su Egiptu, susitarė su Libanu. Jordanas irgi linkęs kalbėti apie būsimą Palestinos federaciją. Tik Sirija viena skelbia, kad specialiam JAV pasiuntiniui Habibui nėra ko važiuoti į Siriją, nes Sirija neturi su juo apie ką kalbėtis.

Šeštadienį pasiuntinys Habibas ilgai tarėsi Kaire su Egipto prezidentu Mubaraku, o sekmadienį vėl grįžo į Beirutą. Egipte Habibas pasakė reporteriams, kad visų protinų tautų protingi žmonės turėtų remti Izraelio-Libano sutartį. Jis turįs viltį, kad ir Sirija pakeis savo nusistatymą ir pritaris tai sutarčiai.

Egipto žurnalas „October“ rašo, jog Habibas mano, kad Sirija reikalauja Amerikos užtikrinimo, kad Amerika padės Sirijai atgauti iš Izraelio Golano aukštumas, kurias Izraelis atėmė 1967 m. kare ir 1981 m. paskelbė savo valstybinės administracijos dalimi.

Deportuos estą į Sov. Sąjungą?

Greenlawn. — New Yorko valstijos imigracijos teismas nusprendė, kad Karl Linas, kilęs iš Estijos, melavo atvykdamas į Ameriką 1951 m. Jis nuslėpė tai, kad jis buvo karo metu nacių koncentracijos stovyklos komendantas ir dalyvavo žydų ir kitų žmonių persekiojime. Teisingumo departamentu specialiu investigacijų įstaiga paskelbė praėjusį penktadienį, kad įsakyta Karl Liną deportuoti į Sovietų Sąjungą.

Graių protestas

Atėnai. — Graikija pareiškė protestus Amerikai ir Turkijai, kurių karo lėktuvai, dalyvaudami NATO karo manevruose, pažeidė ne kartą Graikijos teritorinius vandenis Egėjo jūroje.

Graikija atsisakė dalyvauti aviacijos manevruose, kuriuose dalyvavo 70 turkų ir 7 JAV lėktuvai. Tie manevrai, pareiškę graikų vyriausybė, nebuvo reikalingi Graikijos

TRUMPAI IŠ VISUR

— Egiptas paskelbė, kad karinis uostas Ras Banas vietoje bus modernizuotas, tačiau paties Egipto ir brolišių arabų šalių lėšomis, be JAV pagalbos. Kaip žinoma, vyko JAV-Egipto derybos dėl šios karinės bazės praplėtimo.

— Tūkstančiai žydų sekmadienį demonstravo New York'e, reikalaudami išleisti iš Sovietų Sąjungos išvažiuoti norinčius žydus.

— Prezidentas Reaganas sekmadienį paskelbė susirūpinimą dėl Irane žudomų bahajų religinės sektos narių. Jis ragino Irano vyriausybę sustabdyti šį persekiojimą. Jau pakarta ar sušaudyta 150 bahajų, pasakė prezidentas.

— „The Washington Post“ paskelbė, jog Amerika ir NATO sąjungininkai planuoja atsukti Lenkijai taikomas sankcijas.

— Vak. Vokietijos karinės aviacijos šventėje nukrito Kanados lėktuvas, lakūnas laimingai išsoko, tačiau žuvo lėktuvo paliestam automobilyje buvo penki asmenys, dar trys buvo sužeisti gretimam parke.

— Kinijon atvyko JAV prekybos delegacija, vadovaujama sekretoriaus Baldrige. Kinijos ministeris pareiškė, kad reikia ne tik gražių žodžių, bet ir gražių darbų, kad prekybos santykiai sustiprėtų.

— Libano krikščionių ir druzų kovose praėjusį savaitgalį žuvo 23 žmonės. Susikirtimai prasidėjo, kai užvažiavęs ant minos žuvo žinomas druzų šeikš.

— Atstovų Rūmų pirmininkas Thomas O'Neill pareiškė nuomonę, kad prezidentas Reaganas daugiau nekan-didatuos. Jis būtų kvailas, jei bandytų, pasakė O'Neill, nurodydamas, kad prezidentas nelaimėtų dėl vis nemažėjančio nedarbo.

— Prancūzijos parlamentas patvirtino lėšas gynybai. Penkerių metų ginklų programa paskirta 113 bil. dol. Bus statomi nauji karo laivai ir naujos raketos.

tautiniams interesams. Amerikos ambasada, gavusi griežtą graikų vyriausybės protestą, pareiškė, kad lėktuvai laikėsi normalios NATO karinių oratimų procedūros.

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

Nusilpo Lenkijos komunistų partija

Varšuva. — Lenkijos ambasadorius Maskvoje Stanislaw Kociolek buvo iškviestas namo išsiaiškinti, kodėl Kremlius vėl pradėjo kritikuoti Lenkijos vyriausybę. Neseniai „Novoje Vremia“ puolė lenkų komunistų partijos leidžiamą „Polityka“, kurią daug metų redagavo dabartinis vicepremjeras Rakowski. Neseniai Maskvos „Pravda“ rašė, kad Lenkijos komunistų partija tapo per daug pasyvi, apimta apatijos. Lenkų partija turėtų vesti tvirtą kovą prieš užsienio imperialistų bandymus suskaldyti socialistinį bloką, bandymus ištraukti iš jo Lenkiją, rašo laikraštis.

Ambasadorius Maskvoje Kociolek pats yra žinomas partijos „vanagas“. Jis ilgą laiką buvo Lenkijos komunistų viršūnėse ir iš centro komiteto buvo pašalintas tik 1981 liepos mėn., kada įvyko gero kiai sudemokratintas partijos kongresas. Iš senųjų partijos radikalų politbiure liko tik Albin Siwak.

Lenkų valdžios „vanagai“ nepritaria gen. Jeruzelskio bandymams aplenkti komunistų partiją. Jeruzelskis tvirtai remia valdžios įsteigtą PRON. Tai — Patriotinis nacionalinio atgimimo frontas. Šios organizacijos centrinė taryba turi 400 narių, iš jų 120 komunistų. Kiti tarybos nariai yra įtraukti iš buvusios ūkininkų partijos ir kelių krikščionių grupių.

Komunistų radikalai, kuriuos palaiko ir Maskva, mano, kad jokių PRON nereikia. Jie nusistatė ir prieš valdžios žmonių pataikavimą katalikų Bažnyčiai, nusistatė prieš popiežiaus vizitą.

Prezidentas lankė Miami kubiečius

Miami. — Prezidentas Reaganas praėjusią savaitę buvo šilait sutiktas kubiečių išeivių, kurie plojo prezidentui, kritikavusiam Kubos kolonijinę politiką, revoliucijų kėlimą kaimyninėse šalyse. Sovietai subsidijuoja Kubos režimą, tačiau jis nieko nedavė savo žmonėms, tik priepaūdą ir terorą, pasakė prezidentas. Jis kritikavo ir JAV politikos kritikus, kurie stato kliūtis, trukdo kovai prieš komunizmą.

Kubos komunistų partijos dienraštis pavadino Reaganą „naujuoju Goebbelsu“. Jis bando įtikinti klausytojus, kad galinga valstybė Nikaragva planuoja pulti Ameriką, rašo Kubos „Granma“.

Sen. Goldwateris pareiškė „Face the Nation“ programoje, kad jis pritarė Kubos puolimui, jei Kuba nesusitabdyt savo revoliucijų platinimo šioje hemisferoje.

— Vak. Vokietijoje, Bad Hersfelde, įvyko buvusių 1-mosios tankų diviziono karių suvažiavimas. Suvažiavusius veteranus puolė kairiųjų jaunimo grupės, jų ginti stoji „naujieji naciai“. Penki žmonės pateko į ligoninę, septyni buvo suimti.

— Praėjusį savaitgalį audros Texas ir Louisianos valstijose padarė daug nuostolių, žuvo 24 žmonės, sugriauta daug namų. Mississippi apemti dideli žemės plotai, teko iškraustyti 3,000 namstatų.

Jeruzelskis geriau už kitus valdžios žmones mato, kad komunistų partijos įtaka Lenkijoje susilpnėjo. Įvedus karo stovį, valdžia atsidūrė kariuomenės rankose. Nors oficialiai Karinė taryba savo darbą atliko ir spaudoje ji neįnima, faktiškai karininkai prižiūri ne tik svarbiausias valdžios ministerijas, bet ir vadovauja valstybės ekonomikai. Komunistų partija šiuo metu turi 2.4 milijono narių, o prieš 1980 rugpjūčio mėn. jų buvo 3.2 mil. Partijos vadai mėgsta kalbėti apie „atsinaujinimą“, tačiau komunistų partijoje gero kiai sumažėjo darbo žmonių skaičius. Partijos narių daug daugiau yra „baltakalnių“ ir nemažas skaičius pensininkų. Garsioje „darbininkų partijoje“ darbininkai sudaro apie 30 nuoš.

Partijos kongresas 1981 m. sudarė komisiją ištirti partijos krizę. Komisijai vadovauja politbiuro narys prof. Hieronim Kubiak. Jis nesenai rašė savaitrašty „Polityka“, kad komisija darbą baigs už dviejų mėnesių, tačiau nesirengia savo studijos viešai paskelbti.

Vasario mėn. gen. Jeruzelskis pripažino komunistų aktyvų suvažiavimą, kad partijoje viešpatauja apatija, skepticizmas. Generolas ragino narius rodyti daugiau aktyvumo, „uždėti savo antspaudą ant kiekvieno tautos gyvenimo aspekto“.

Komunistų partija Lenkijoje kelia jos vadams rūpesčius, o Maskvai pasipiktinimą. Viešosios opinių tyrimų centro direktorius pulk. Kwiatkowski pripažino „Tribuna Ludu“ laikraštyje, kad panaikinus karinę padėtį jėgą teks pakeisti įtikinimu, teks laimėti visuomenės pritarimą, o tame procese nebūsią vietos „ideologiniams žandarams“, kietosios linijos šalininkams.

Sacharovai serga

Maskva. — Sovietų valdžios ištemto mokslininko Sacharovo žmona pareiškė Maskvoje užsienio korespondentams, kad jos vyras ir ji pati abu serga širdies ligomis. Ji turėjusi ataką balandžio 25 Gorkyje. Ji prašė Vakarų vyriausybių paspausti Kremliaus vadus, kad jiems būtų leista atsisukti į Maskvoje esančią sovietų Mokslo Akademijos ligoninę. Tai esanti vienintelė vieta, kur Sacharovai jaustųsi saugūs. Kaip žinoma, Mokslo Akademija dar nėra išmetusi Sacharovo iš savo narių tarpo. Nariai, paprastai, nutarimus padaro slapto balsavimu. Prezidentas Reaganas pagerbė Sacharovą praėjusią savaitę, paskelbdamas praėjusį šeštadienį Sacharovo dieną.

KALENDORIUS

Gegužės 24 d.: Maletas, Tutenas, Algirdas, Gina.
Gegužės 25 d.: Bėda, Grigalius, Almantas, Jovilė.

Saulė teka 5:24, leidžiasi 8:11.

ORAS

Saulėta, temperatūra diena 75 l., nakti 55 l.

Vyskupų vizitas ir

DETENTĖS AUKOS

Balandžio 6-24 dienomis Vatikane buvo neeilinis įvykis: po 45 m. pertraukos pas Šv. Tėvą apyskaitiniam (ad limina) vizitui atvyko iš okupuotos Lietuvos iš karto 4 vyskupai ir Vilniaus arkivyskupijos kardinolas vikaras. Buvo ir vienas kunigas — lyg palydovas, lyg vertėjas. (O gal valstybės „ausys ir akys“?). Nebuvo tik Vilniaus arkivyskupijos apaštališkojo administratoriaus (su rezidencinio vyskupo galiomis) vysk. Julijono Steponavičiaus. Kaip žinome, šias pareigas jis ėjo 1957-1961 m., kol buvo okupuojamas valdžios ištremtas už arkivyskupijos ribų. Taigi jau 22 metai vyskupas tremtinys.

Šv. Tėvas Lietuvos vyskupas maloniai priėmė keliais atvejais visus iš karto ir kiekvieną atskirai, vedė su jais pokalbius. Atsisveikindamas dar pasakė gražią kalbą, kurioje apgailestavo, kad daugelis Lietuvos parapijų liko be kunigo, kad tėra viena kunigų seminarija 6 vyskupijoms, kuriai tačiau nesudarytos galimybės paruošti reikalingą naujų kunigų skaičių. Popiežius dar kalbėjo apie Lietuvos jaunimo auklėjimą, šeimos problemas ir tėvikių padarinių vyskupas. Kalbą baigė keletais lietuvių kalba pasakytomis sakiniams. Lietuva jį pavadė šv. M. Marijos, o jos jaunimą šv. Kazimiero globai.

Ką pranešė Šv. Tėvui Lietuvos vyskupai, suprantama, mums nėra žinoma, nors galime numanyti. Buvo paskelbta, kad jie kvietė popiežių apsilankyti Lietuvos žemę. Bet ar šis prašymas buvo kuo pagrįstas ar realus? Ar Lietuvos vyskupai šiuo metu savo vyskupijose yra šeiminkai, ar visi gali kviesti ir priimti Šv. Tėvą? O jei jie savo nuožūra tai būtų padarę, ką jį tai pasakytų tikrasis krašto valdovas — Maskva? Juk Lietuva iš tiesų yra kalėjimas. Visi tikintieji, jų skaičiuje kunigai ir vyskupai, taip pat yra kaliniai. Iš kalėjimo jie nebuvo paleisti, tik porai savaičių išleisti i Vakarus kiek „prasivėdinti“, o tuo pačiu būdu ir kiek padėti Maskvos propagandos įstaigoms: „Žiūrėkit, kokia pas mus religijos laisvė, kad visi vyskupai galėjo į Romą nuvažiuoti!“ Iš tiesų tas laikinas išleidimas nebuvo realus, nes kalėjimas vyskupai su savimi iš Lietuvos atsivežė. Romoje jie nebuvo apgyvendinti Lietuvos kolegijoje, kaip turėjo būti, bet buvo įkurdinti viename italų pensione, kur be abejo juos sekė Maskvos „akys ir ausys“.

Svečiai vyskupai vengė susitikti su Romos lietuviams dvasininkais, o kai neišvengiamai turėdavo susitikti, kalboje buvo labai santūrus. Pasaulio, ypač tietai spauda, nemaža rašė apie Lietuvos vyskupų lankymąsi. Šia proga prisiminti ir Lietuvos tikintųjų kančios bei rūpesčiai. Buvo rašinių, kuriuose įžūrtas religinio persekiojimo „atodreki“ Lietuvoje. Bet ar tai realu, ar buvo duomenų tokiame atlydžiui prasidėti? Vargiai, nes...

Tuo metu, kai Lietuvos vyskupai buvo Romoje, Vilniuje vyko Viduklės klebono kun. Alfonso Svarinsko teismo paskutinieji paruošiamieji tyrimai ir pats teismas. Vos tik vyskupams sugrįžus iš Romos, jiems buvo gegužės pirmomis dienomis pateiktas okupantų naujai iškeptas „ragaišis“: „Aukščiausias teismas“ nutiesė taurųjį dvasininką (kunigų pašventas vysk. Pr. Ramanausko 1954 m. koncentracijos stovykloje, kur jis iškalėjo 16 m.) 7 metams kalėjimo ir 3 metams tremties. Tai tokia „religijos laisvė“. Vyskupų vizitas Romoje turėjo jį užbaigti.

„Teismo“ procesui pasibaig-

us, „Tiesa“ V.7 paskelbė Algirdo Strumskio rašinį — „Mintys po teismo proceso — Nuteistas už įstatymų pažeidimus“, kur bolševikams įprastu būdu niekino nuteisto asmenį, pridedamas jam nebūti ir nepadarytus „nusi kaltimus“ ir pridėdama, kad „TSRS konstitucija visiems piliečiams suteikia religijos išpažinimo laisvę“. O ta „laisvė“ — 10 metų laisvės atėmimo bausmė.

Dar prieš teismo procesą JAV-bių ir kai kurių kitų kraštų spaudoje kilo akcija prieš kun. Svarinsko suėmimą ir teismą. Tenka apgailesti, kad šioje akcijoje tik labai mažas JAV vyskupų skaičius buvo aktyvesni. Visi kiti tylėjo: buvo užimti kitais reikalais — susirinkę diskutavo nutarimus, rezolucijas JAV krašto vadovybei branduolinių ginklų apribojimo reikalui. Deja, jie „spaudė“ ne ten, kur reikėjo: ne religijos ir visos žmonijos priešą, bet savojo krašto prezidentą, kuris nuosirdžiai rūpinasi Amerikos ir viso pasaulio gynybos reikalais. O kad daugelyje kraštų žmonės neturi galimybės laisvai išpažinti savo tikėjimo, ar nereikėtų šiuo reikalu ir vyskupų konferencijai ką nors daryti — tokiam klausimui „nebuvo vietos vyskupų užėjoje“. Kalbėti ir ką nors daryti Sovietams nemalonus vis dar „nemadoje“, nes gali būti pakentama detentei. Nuo jos oficialiai neatsisakyta, nors ir nelabai laikomasi.

Kad, nežūrint detentės, Sovietai savo vedamą religijos persekiojimo akciją ir toliau vykdo, matyti iš šios minėtos „Tiesos“ rašinio pastraipos: „Teisme paaiškėjo, jog kun. Alfonsas Svarinskas daug kur veikė drauge su kun. Sigitu Tamkevičiumi, Kybartų parap. administratorium. Tad bus keliama byla ir kun. Sigitui Tamkevičiui“.

Abudu minėti dvasininkai, kaip ir daugelis kitų anksčiau nuteistų bei ištremtų kunigų ir šiaip jau lietuvių, yra ne kas kita, kaip 1975 m. Helsinkio pakto aukos. Kai šis dokumentas, kurį be kitų pasirašė JAV-bių prezidentas, pripažinęs Sovietams jų II pasaulinio karo metu ir pokario metais užimtas valstybes, tariamai „garantavo sąžinės, religijos“ ir daugelį kitų „laisvių“, dalis Sovietų bei okupuotos Lietuvos intelektualų, lyg nebūtų pažinę bolševikų, patikėjo šiuo gėdingu ir apgaulingu popiergaliu, kurį Sovietai pasirašydami nė nemanė vykdyti. Lietuvoje susikūrė vadinamas Helsinkio komitetas žmogaus teisėms ginti, o 1978 m. įsisteigė ir „Tikintųjų teisių gynimo katalikų komitetas“, kurį sudarė kunigai: J. Kauneckas, Alf. Svarinskas, S. Tamkevičius, V. Vėlavicius ir J. Zdebskis. Minėtų ir kitų asmenų išėjimas į viešumą buvo labai naudingas KGB įstaigoms. Pamažu buvo suimti ar kitu būdu nutildyti Helsinkio komiteto nariai. Atėjo eilė ir Tikintųjų teisėms ginti komitetui.

Baigiantis Madrido konferencijai, kurios tikslas tariamai peržvelgti „Helsinkio pakto“ nutarimų vykdymą, Vakaruose esantieji Rusijos, Ukrainos ir Lietuvos Helsinkio grupių atstovai įteikė pareiškimą (Lietuvai ten atstovauja T. Venclova), nurodymai, kad per visus 6 metus tų grupių nariai yra KGB beatodairiškai persekiojami, areštuojami, įkalinami, siunčiami į psichiatrines ligonines ir kad visos Helsinkio grupės tapo Sovietų valstybių teroro aukomis. Tačiau neteko girdėti, kad Madrido konferencija jį tai būtų atkreipusi dėmesį, nes tuo būtų buvę pakenkta „Helsinkio pakto oru-“

bū ir detentei.

b. kv.

SPAUDA IR ANTROSIO PASAULIO LIETUVIŲ DIENOS

Pokalbis su R. Rudaitiene, informacijos komiteto pirmininke

Rūta Rudaitienė, Pasaulio Lietuvių dienų informacijos komiteto pirmininkė.

JURGIS JANUŠAITIS

Spauda lietuviškajame gyvenime vaidina didelį vaidmenį. Be jos nebūtų įmanoma organizuoti mažesnių, didesnių ir didžiųjų renginių. Spauda — tai lietuviškojo gyvenimo širdis. Neabejojama, kad Pas. Lietuvių dienoms besiruošiant, mūsų spauda sujaudina pasaulio lietuvių ir suvaidina labai reikšmingą vaidmenį. Iki šiol spauda kalbėjo apie kitų darbų. Šį kartą spauda pasisako apie spaudą. Tuo tikslu mintimis dalinasi Pasaulio Lietuvių dienų informacijos komiteto pirmininkė Rūta Rudaitienė.

— Jums II Pas. Liet. dienų rengime teko labai svarbią informacijos komiteto pirmininkės pareigą. Ar esate patenkinta komiteto narių atliktu spaudos informavimo darbu?

— Nemanau, kad mano pareigos svarbesnės už tų asmenų, kurie sutiko į II PL dienų spaudos — informacijos komitetą. Man teko sukviesti tulką, o tuomet darbymetio įkarišis vienodai užgėlė visų mūsų pečius. Esu laiminga, kad šių didingų dienų išgarsinimą savo įėjungimu pagerbė spaudos veteranai Jurgis Janušaitis, Antanas Juodval-

kis, Vytautas Kašniūnas, Alfonsas Nakas, Juozas Šlajus ir jaunesnės kartos atstovė — Viktorija Kašubienė — Matanga. Chicagoje radijos banda — tai lietuviškojo gyvenimo širdis. Neabejojama, kad pasario II PL dienas garsina Kazė ir Balys Brazdžioniai, Aldona Daukienė ir Petras Petrutis. Jie ir sudaro II PL dienų informacijos komitetą, kuris, kiek sąlygos leidžia, dirba iš širdies ir iš peties.

— Jūs manytu, ar apie šį istorinės reikšmės įvykį mūsų spauda pakankamai informuoja lietuvių visuomenę?

— Ta spauda, kurią asmeniškai seku, daugiausia skaitytojus informuoja gerai. Vienas laikraštis siunčia informaciją nesinaudoja, bet spausdina tik platesnės apimties rašinius ir straipsnius. Šiuose laikraščiuose žinios apie II PL dienas būna išsamesnės, bet ne tokios dažnos. Tačiau rimtų nusiskundimų dėl informacijos stokos dar kol kas neteko girsti.

— Ar yra spaudos, kuri II PL dienų organizavimą ignoruotų?

— Kiek žinau, laisvajame pasaulyje lietuviškos spaudos, kuri II PL dienas visiškai ignoruotų, nėra. Jei tokia būtų, tai ji neatlieka savo esmės.

— Kada tas kada nors bus? Šiandien? — Jeigu būtų šiandien, tai nebūtų kada nors, — nusišypsojo. — Kai užmirši? — Ne. Niekada, — papurtė galvą. — Taip valandėlę ir sėdėjom. Jos ranką tebelaičiau, tik jau nebe už pirštų, ir ji ne tik nebando ištraukti, bet ir manąją savoje suspaudė. Dar ir antra ant viršaus užėjo, lyg patvirtindama žodžiais nepasakytą susitarimą.

— Žinai, ką dar norėčiau pamatyti? — pagaliau prašneko pirmoji. — Ką? — Potsdamą.

Visą kitą dieną praleidome Potsdame. Grįžome po vidurnaktį, pavargę, bet patenkinti. Ji visą kelią apie nieką kitą ir nešneko. Net ir kitą dieną, kai važiuavom į stotį ir kai laukėm jos traukinio, ji vis tebeprisiminėjo vakarykščią išvažiavimą taip parinkau, kad jos traukinys išeitų pirmą. Nenorėjau palikti vienos svetimos miesto vidury svetimos minios. Atsisveikindama pabučiavo, pasitraukė porą žingsnių atbulą.

— Neužmiršk parašyti, — pasakė. — Tą pačią minutę, kai tik turėjau adresą. Ir abu nutilom. Vienu tarpu ji lyg palinko į priekį, žengė pusę žingsnio, susilaikė, pakėlus ranką pamojo pirštams, nusisuko ir įlipo į vagoną. Tarpdury dar pamojo, ir traukinys sujudėjo.

Man savojo dar reikėjo laukti trejetą valandų, ir visą laiką akys stovėjo tas trumpitis Vitalijos pasvyrimas į mano pusę. Reikėjo tik man žingsnį žengti, ir būtumėm atsidūrę vienas kito glėby. Bet aš nežengiau. Pats nežinau kodėl, bet taip stovėjau, lyg

nės paskirties informuoti ir reikoduoti.

— Jūsų santykiai su II PL dienų vyriausiu ir atskirų renginių komitetais ir kaip praktiškai paruošiate apie jų darbus informaciją?

— Daugiausia informacijos pasisemiau II PL dienų rengimo komiteto posėdžiuose, kur atskirų renginių komitetų pirmininkai reguliariai pateikia atliktų darbų pranešimus. Kitu atveju susisiekiu su atskirais asmenimis telefonu. Kiekvieną savaitę paruošiu 2 — 3 pranešimus, kurie liečia II PL dienas ir išsiunčiu 22 laisvojo pasaulio lietuvių laikraščiams. Tas pačias žinutes visoms lietuviškoms radijo valandėlėms pasiunčia II PL dienų raštinė. Gal būt, sunkiausias uždavinys buvo paruošti tikslų II PL dienų renginių kalendorių. Jį kartu su bilietų kainoraščiu ir nakvinių informacija pasiunčiau visiems JAV LB apygardų ir apylinkių pirmininkams su prašymu pagal reikala padauginti ir paskleisti savo apylinkėse. Ši informacija taip pat buvo įvesta „Pasaulio Lietuvių“ žurnale ir nusiųsta atskirai siunta visiems PLB kraštų valdybų pirmininkams.

Romas Sakadolskis, Juozas Stempuzis ir Petras Petrutis juostelėse užrašė ir padoaugino visą eilę radijo programoms skirtų pasikalbėjimų su II PL dienų rengimo komiteto nariais. Daugybę straipsnių ir įvairių užklausių paruošė spaudai darbštus informacijos komiteto bendradarbiai. Šia proga visiems lietuviškų laikraščių ir žurnalų leidėjams, redaktoriams, bendradarbiams ir visų radijo pro-

gramų vedėjams ir vedėjoms už malonų talkininkavimą nuoširdžiai dėkoju.

— Ar apie II PL dienas informacija pasiekia kitų kraštų lietuvių ir kokių būdu?

— Išsamiausiai apie II PL dienas informuoja kitų kraštų lietuvių PLB leidžiamas mėnesinis žurnalas „Pasaulio Lietuvių“. Jame specialų II PL dienų skyrį redaguoja žurnalistas Jurgis Janušaitis. Jo straipsniai pasirodo ir Australijoje leidžiamuose „Tėviškės Aiduose“ ir „Mūsų Pastogėje“. Informacinę medžiagą taip pat pasiekia kun. J. Giedrė Urugvajuje, „Europos Lietuvių“ ir „Saltinį“ Anglijoje, „Laiką“ ir „Argentinijos Lietuvių Balsą“ Argentinoje ir „Mūsų Lietuvą“ Brazilijoje.

— II PL dienos mūsų tautinio gyvastingumo didžioji demonstracija, drauge žyminti ir mūsų neatlaidžią kovą už Lietuvos išlaisvinimą iš okupantų vergijos. Ar šia proga yra informuojama laisvojo pasaulio kraštų spauda, kokių būdu ir ar tikimasi reikiamo atgarsio ir dėmesio?

— Amerikietiškoj aplinkumoj II PL dienų renginių išgarsinimu daugiausia rūpinasi Viktorija Matanga. Ji yra susisiekusi su Chicago ir užmiesčio laikraščiais ir televizijos stotimis, paruošusi ir išsiuntusi informacinę medžiagą kitų tautybių laikraščiams, įvairių universitetų muzikos ir meno fakultetams, galerijoms, meno žurnalams, Opera News, Art Now — Gallery Guide, The Journal of Ethnic History, Folk Life Center News, Immigration History Reserch Center, National Center for Urban Ethnic Affairs, Heritage Newsletter — Ethnic Press bei eilei kitų žurnalų, informacinių leidinių, brošiūrų ir kalendorių, kurių dėl vietos stokos čia neįmanoma išvardinti. Šiuo metu kaip

Lietuvių sodybos Clevelande statybos komitetas su patarėjais. Iš kairės sėdi: konsultantas Ch. Mulligan, inž. Bronius Snarskis — pirmininkas, architektas A. Buehler, dr. Henrikas Brazaitis; stovi: inž. Pranas Razgaitis, adv. Algis Širvaitis, dr. Antanas Butkus, konsultantas J. Zingale ir inž. Alfa Juodikis. (Nuotraukoje nėra dr. A. Cepulio)

Nuotr. Vl. Bacevičiaus

tik ruošiamasi išsiųsti informaciją į „USA Today“ ir Wire Services, iš kur žinios būna išsiuntinėjamos į viso pasaulio spaudą. „Lituanus“ žurnalo paskutiniame numeryje buvo išspausdintas gerai paruoštas Mykolo Drungos straipsnis. Neabejoju, kad atgarsis ir dėmesys II PL dienų kultūriniais renginiams bus didelis. Reikia tikėti, kad spauda, rašydama apie mūsų kultūrinius įvykius, nepamirs paliešti ir politinio aspekto.

— Kokie rūpesčiai, spartiai artėjant II Pas. Lietuvių dienoms spaudžia Jūsų ir informacijos komiteto pečius?

— Norėčiau, kad nusiųstoji informacija, ypač amerikiečių spaudoje, neatsidurtų šiukšlių dėžėje. Taip pat, kad atvykstantieji svečiai ir dalyviai nesijautų pasimetę, bet būtų pakankamai informuoti ir šiem neeiliniams įvykiams iš anksto pasirodę.

— Ir Jūsų nuomonė bendrai apie II PL dienų prasmingumą?

— Pasaulyje yra daug etninių grupių, bet, kiek žinau, nė viena tokio pobūdžio renginio nėra suorganizuojusi. Garbė mums lietuviams, kad išblaškyti po platųjį pasaulį ir, palyginti, negausūs skaičiumi, vis dėlto išlikome gyvi, dinamiski, kūrybingi. Šios dienos bus įkvėpimas ir paskatinimas mūsų jaunimui eiti tėvų pėdomis ir tuo pačiu įrodymas tiems, kurie abejoja, kad esame stiprūs ir vieningi. Didžiulios, kad dr. A. Razmos, II PL dienų vyr. rengimo komiteto pirmininko, pakviesta, galėsim bent mažai dalimi prisidėti prie jų įgyvendinimo.

Dėkoju už malonų ir įdomų pokalbį. Tikime, kad II PL dienos mūsų spaudos prielankumai ir Jūsų gerai organizuotos informacijos dėka iš lietuvių visuomenės susilauks išskirtinio dėmesio ir bus sėkmingos.

— Amerikietiškoj aplinkumoj II PL dienų renginių išgarsinimu daugiausia rūpinasi Viktorija Matanga. Ji yra susisiekusi su Chicago ir užmiesčio laikraščiais ir televizijos stotimis, paruošusi ir išsiuntusi informacinę medžiagą kitų tautybių laikraščiams, įvairių universitetų muzikos ir meno fakultetams, galerijoms, meno žurnalams, Opera News, Art Now — Gallery Guide, The Journal of Ethnic History, Folk Life Center News, Immigration History Reserch Center, National Center for Urban Ethnic Affairs, Heritage Newsletter — Ethnic Press bei eilei kitų žurnalų, informacinių leidinių, brošiūrų ir kalendorių, kurių dėl vietos stokos čia neįmanoma išvardinti. Šiuo metu kaip

— Amerikietiškoj aplinkumoj II PL dienų renginių išgarsinimu daugiausia rūpinasi Viktorija Matanga. Ji yra susisiekusi su Chicago ir užmiesčio laikraščiais ir televizijos stotimis, paruošusi ir išsiuntusi informacinę medžiagą kitų tautybių laikraščiams, įvairių universitetų muzikos ir meno fakultetams, galerijoms, meno žurnalams, Opera News, Art Now — Gallery Guide, The Journal of Ethnic History, Folk Life Center News, Immigration History Reserch Center, National Center for Urban Ethnic Affairs, Heritage Newsletter — Ethnic Press bei eilei kitų žurnalų, informacinių leidinių, brošiūrų ir kalendorių, kurių dėl vietos stokos čia neįmanoma išvardinti. Šiuo metu kaip

— Amerikietiškoj aplinkumoj II PL dienų renginių išgarsinimu daugiausia rūpinasi Viktorija Matanga. Ji yra susisiekusi su Chicago ir užmiesčio laikraščiais ir televizijos stotimis, paruošusi ir išsiuntusi informacinę medžiagą kitų tautybių laikraščiams, įvairių universitetų muzikos ir meno fakultetams, galerijoms, meno žurnalams, Opera News, Art Now — Gallery Guide, The Journal of Ethnic History, Folk Life Center News, Immigration History Reserch Center, National Center for Urban Ethnic Affairs, Heritage Newsletter — Ethnic Press bei eilei kitų žurnalų, informacinių leidinių, brošiūrų ir kalendorių, kurių dėl vietos stokos čia neįmanoma išvardinti. Šiuo metu kaip

— Amerikietiškoj aplinkumoj II PL dienų renginių išgarsinimu daugiausia rūpinasi Viktorija Matanga. Ji yra susisiekusi su Chicago ir užmiesčio laikraščiais ir televizijos stotimis, paruošusi ir išsiuntusi informacinę medžiagą kitų tautybių laikraščiams, įvairių universitetų muzikos ir meno fakultetams, galerijoms, meno žurnalams, Opera News, Art Now — Gallery Guide, The Journal of Ethnic History, Folk Life Center News, Immigration History Reserch Center, National Center for Urban Ethnic Affairs, Heritage Newsletter — Ethnic Press bei eilei kitų žurnalų, informacinių leidinių, brošiūrų ir kalendorių, kurių dėl vietos stokos čia neįmanoma išvardinti. Šiuo metu kaip

— Amerikietiškoj aplinkumoj II PL dienų renginių išgarsinimu daugiausia rūpinasi Viktorija Matanga. Ji yra susisiekusi su Chicago ir užmiesčio laikraščiais ir televizijos stotimis, paruošusi ir išsiuntusi informacinę medžiagą kitų tautybių laikraščiams, įvairių universitetų muzikos ir meno fakultetams, galerijoms, meno žurnalams, Opera News, Art Now — Gallery Guide, The Journal of Ethnic History, Folk Life Center News, Immigration History Reserch Center, National Center for Urban Ethnic Affairs, Heritage Newsletter — Ethnic Press bei eilei kitų žurnalų, informacinių leidinių, brošiūrų ir kalendorių, kurių dėl vietos stokos čia neįmanoma išvardinti. Šiuo metu kaip

— Amerikietiškoj aplinkumoj II PL dienų renginių išgarsinimu daugiausia rūpinasi Viktorija Matanga. Ji yra susisiekusi su Chicago ir užmiesčio laikraščiais ir televizijos stotimis, paruošusi ir išsiuntusi informacinę medžiagą kitų tautybių laikraščiams, įvairių universitetų muzikos ir meno fakultetams, galerijoms, meno žurnalams, Opera News, Art Now — Gallery Guide, The Journal of Ethnic History, Folk Life Center News, Immigration History Reserch Center, National Center for Urban Ethnic Affairs, Heritage Newsletter — Ethnic Press bei eilei kitų žurnalų, informacinių leidinių, brošiūrų ir kalendorių, kurių dėl vietos stokos čia neįmanoma išvardinti. Šiuo metu kaip

— Amerikietiškoj aplinkumoj II PL dienų renginių išgarsinimu daugiausia rūpinasi Viktorija Matanga. Ji yra susisiekusi su Chicago ir užmiesčio laikraščiais ir televizijos stotimis, paruošusi ir išsiuntusi informacinę medžiagą kitų tautybių laikraščiams, įvairių universitetų muzikos ir meno fakultetams, galerijoms, meno žurnalams, Opera News, Art Now — Gallery Guide, The Journal of Ethnic History, Folk Life Center News, Immigration History Reserch Center, National Center for Urban Ethnic Affairs, Heritage Newsletter — Ethnic Press bei eilei kitų žurnalų, informacinių leidinių, brošiūrų ir kalendorių, kurių dėl vietos stokos čia neįmanoma išvardinti. Šiuo metu kaip

— Amerikietiškoj aplinkumoj II PL dienų renginių išgarsinimu daugiausia rūpinasi Viktorija Matanga. Ji yra susisiekusi su Chicago ir užmiesčio laikraščiais ir televizijos stotimis, paruošusi ir išsiuntusi informacinę medžiagą kitų tautybių laikraščiams, įvairių universitetų muzikos ir meno fakultetams, galerijoms, meno žurnalams, Opera News, Art Now — Gallery Guide, The Journal of Ethnic History, Folk Life Center News, Immigration History Reserch Center, National Center for Urban Ethnic Affairs, Heritage Newsletter — Ethnic Press bei eilei kitų žurnalų, informacinių leidinių, brošiūrų ir kalendorių, kurių dėl vietos stokos čia neįmanoma išvardinti. Šiuo metu kaip

DUOBĖS

JURGIS JANKUS

61

— Galėjau, — pasakė nebandydama išlaisvinti pirštų. — Galėjau ir parašyti, — pakartojo. — Danutė prašė, kad parašytiau. Tuoj žinojau, kad važiuosiu, bet jai to nepasakiau. Ir dabar nežino. Galėjau parašyti, bet žinojau, kad taip geriau.

— Bijojai, kad ką nesukvalifikuotai? — Nebijojau. Žinojau, kad ne toks esi. Jeigu nieko kito prieš akis neturėtum, gal ir būčiau pabijojusi. Nebijojau, tik žinojau kad taip bus geriau. Ir tau lengviau, ir man. Prisipažinsiu, kad nebuvo lengva, bet lengviau, negu tupėti pasislėpusiai už popieriaus lapelio ir ausis suglaudus laukti, kokį atgarsį iš kur išgirsi. Ir pati stebiuosi...

Nežinau, kad darosi tavo vidų, bet po pirmo smūgio, kuris mane irgi gerokai išgąsdino, tu toks pat pilnas smagumo, kaip visada. Toks iš pažirus paviršutiniškas. Ne sykį pagalvodavau, kodėl aš negaliu taip lengvai pro viską bėgti. Kartais net tikrai pavydėjau, o paskum atsivertė visiškai kita pusė. Buvo sunku, bet nesigailiu, kad susiėmiau ir atvažiuavau. Nors pamačiau, koks stiprus iš tikrųjų esi.

Pakeliau jos ranką, pasilenkiau ir pabučiavau. — Ačiū, — pasakiau ir vėl pajutau visu kūnu nusiravanciją šilumą.

— Gal labiau ačiū tau. — Už ką? — Kada nors pasakysiu.

— Kada tas kada nors bus? Šiandien? — Jeigu būtų šiandien, tai nebūtų kada nors, — nusišypsojo.

— Kai užmirši? — Ne. Niekada, — papurtė galvą.

Taip valandėlę ir sėdėjom. Jos ranką tebelaičiau, tik jau nebe už pirštų, ir ji ne tik nebando ištraukti, bet ir manąją savoje suspaudė. Dar ir antra ant viršaus užėjo, lyg patvirtindama žodžiais nepasakytą susitarimą.

— Žinai, ką dar norėčiau pamatyti? — pagaliau prašneko pirmoji. — Ką? — Potsdamą.

Visą kitą dieną praleidome Potsdame. Grįžome po vidurnaktį, pavargę, bet patenkinti. Ji visą kelią apie nieką kitą ir nešneko. Net ir kitą dieną, kai važiuavom į stotį ir kai laukėm jos traukinio, ji vis tebeprisiminėjo vakarykščią išvažiavimą taip parinkau, kad jos traukinys išeitų pirmą. Nenorėjau palikti vienos svetimos miesto vidury svetimos minios. Atsisveikindama pabučiavo, pasitraukė porą žingsnių atbulą.

— Neužmiršk parašyti, — pasakė.

— Tą pačią minutę, kai tik turėjau adresą. Ir abu nutilom. Vienu tarpu ji lyg palinko į priekį, žengė pusę žingsnio, susilaikė, pakėlus ranką pamojo pirštams, nusisuko ir įlipo į vagoną. Tarpdury dar pamojo, ir traukinys sujudėjo.

Man savojo dar reikėjo laukti trejetą valandų, ir visą laiką akys stovėjo tas trumpitis Vitalijos pasvyrimas į mano pusę. Reikėjo tik man žingsnį žengti, ir būtumėm atsidūrę vienas kito glėby. Bet aš nežengiau. Pats nežinau kodėl, bet taip stovėjau, lyg

jos to glėbin krantinčio judesio būčiau nepastebėjęs, ir vis dėlto jis mane pripildė labiau, negu tvirtiausias apkalbinimas.

Kai vėliau sėdėjau traukiny ir lekiau į vakarus pro žalume paskendusius miškus ir melsvus ežerus, jutau, kad abu lekiam į tą pačią pusę. Nors mūsų traukiniai lėkė vienas į rytus, kitas į vakarus, bet mudu abu į tą pačią. Tą patį ir pirmame laiške jai parašiau, o ji savajame pabrėžė, kad ligi šiol išgyvenusi tik du laimingiausius akimirksnius savo gyvenime. Pirmas buvo, kai aną naktį vaikščiojom Dotnuvos parke ir paskum laukėm traukinio stoty, o antras — tai tos kelios nuostabios dienos Berlyne. Ypač toji paskutinioji Potsdame. „Ar manai, kad dar galėtu būti ir daugiau tokių?“ — klausė ir dar pridėjo: „Sakiau, kad pasakysiu kada nors. Va, susiėmiau ir pasakiau. Ar už tuos akimirksnius nereikia dėkoti Tau?“

Ligi tol Danutė stovėjo, kaip dygus kamulyš gale gerklės. Nežinojau, kas gali ateiti tik tarp manęs ir Vitalijos, bet jau buvo aišku, kad bent labai artimi draugai pasiliks ilgą laiką, tik negalėjau sumesti, kaip reikės išvengti susitikimo su Danute ir su tuo jos profesorium, o tą laišką beskaitant ir beskaitant, viskas nuslinko. Pasijutau net laimingas, kad viskas taip susipynė, lyg per tą painiavą ir per Danutę būčiau bent porą dešimtmečių pasenėjęs ir subrendęs. Visiškai ramiai parašiau, kad tokių momentų bus dar daug, o jeigu ji norės, tai tikrai vienas, bet labai ilgas.

Net nesuabejojau, kad ji to galėtų nepanorėti, ir jau iš anksto tvarkiausi taip, kad į vasaros galą bent savaitei galėčiau parvažiuoti namo.

(Pabaiga)

MOSŲ KOLONIJOS

Paterson, N.J.

LIETUVIAI DALYVAVO TAUTYBIŲ FESTIVALIJE

Dalis eksponatų lietuvių paviljone Petersone, N.J.

Nuotr. A. Meizis

Gegužės 6-7 dienomis William Paterson State College, Wayne, N.J., įvyko tautybių, gyvenančių New Jersey valstijoje, festivalis su motto „Ethnic dimension“. Į šį festivalį buvo pakviesti ir New Jersey lietuviai dalyvauti pramoginėje dalyje ir pasirodyti su savo tautybei charakteringais dirbiniais.

Festivalį gegužės 6 d. atidarė New Jersey gubernatorius Thomas H. Kean. Jis savo kalboje pabrėžė, kad New Jersey didžiuojasi savo tautybių dideliu įvairumu. Kalbėdamas toliau, jis pažymėjo, kad jo valstijoje gyvena daugiau nei 40 tautybių žmonių ir kad šiandien 16% visų New Jersey gyventojų kalba ne anglų, bet savo tautinėmis kalbomis. Jis ragino imigrantų atsivežtus papročius ir kultūras puoselėti šiame krašte ir toliau. Joms bus suteikta visa galima globa. „Nesvarbu, nuo kokios tironijos jie pabėga į šį kraštą, jie niekada neturėtų užmiršti, iš kur jie atvyko, ir atsivežti kartu visus savo tautinius papročius ir kultūras“.

Toliau kalbėjo Philip Kayal, Seton Hall universiteto sociologijos profesorius, tema „Syriniai-libanietiai Amerikoje“. Jis pabrėžė nereikalingą spaudos diskriminaciją šių tautybių atžvilgiu. Diego Castellanos iš Equal Education Opportunity įstaigos parėmė arabų priekiautis, pažymėdamas, kad ispanų kilmės imigrantai tiesiog pastatė tūlus anglosaksų protėviams, atsiradę Floridoje Ponce de Leon vadovaujami 100 metų ankščiau, negu piligrimai išsikėlė Plymouth Rock pakraštyje, Massachusetts valstijoje. Lenkų Meno ir Mokslo instituto generalinis sekretorius Thaddeus Gromada savo paskaitoje pažymėjo, kad lenkai, atvykę į šį kraštą, mažiausiai buvo reikalingi valdžios ir šiaip organizuotos paramos iš šalies. Jie buvo giliu religiniu įsitikinimu žmonės, tad tuoj pat emė organizuoti parapi-niais pagrindais. Religiniai vadovai pajėgė suorganizuoti pačių apsirūpinimo organizacijas, steigdami savas mokyklas, našlaitynus, senelių prieglaudas savos

bendruomenės rėmuose, pasirūpindami lenkų globa „nuo lopšio iki karsto“. Dar buvo kalbėtojų, kilusių iš Azijos, Ukrainos, juodukų, italų ir žydų. Vakare kalbėjo pagarsėjusios knygos „Roots“ autorius Alex Haley, sutraukęs daugiausia klausytojų. Jis tarp kitko užsiminė, kad jo knygai davė impulsą jo senelės, daug pasakodama apie šeimos praeitį. Tradicijai ir senelių pasakojimams jis skyrė daug dėmesio. „Grandparents sprinkle stars in the lives of little children“, išitarė jis. (Tarp kitko ateistai Lietuvoje senelius, ypač senelės, laiko be galo didele jėga, nes jos yra atsakingos už religinį auklėjimą šeimai. Užtat partija yra nukreipusi prieš jas didelę akciją, kad jos savo „prietaisais“ neluošintų iš mažens sovietinio žmogaus.)

Šios paskaitos su seminariais ir diskusijomis laikytos labai svarbiomis, taip, kad koledžo studentams, jose dalyvausiems, buvo pažadėti atitinkami kreditai iš minėtų temomis giminingų dalykų. Šeštadienį, gegužės 7 d., buvo surengtos tautybių gaminių, valgių, rankdarbių, audinių, fotografijų, vaizduojančių imigrantų gyvenimą ir papročius, meno parodos, filmų rodymas, tautiniai šokiai ir kt. Su savo tautiniais šokiais pasirodė: ispanai, šiaurės Kaukazo šokėjai (rašau, kaip buvo programoje), airiai, estai, norvegai, lietuviai, kiniečiai, lenkai, italai, kolumbiečiai. Dainų programoje dalyvavo lenkai ir vokiečiai.

Buvo ir parodų. Filipiniečiai, japonai, tailandiečiai ir kinai buvo iškabinę informacinių, pačių paruoštų plakatų, vaizduojančių jų istoriją ir kovas už laisvę ir apimančių laiko tarpą nuo 1848 iki šių laikų, taip pat ir keliolika paveikslų, daugiausiai reprodukcijų. Šios tautybės sudarė vieną grupę, pavadintą Pacific Asian Coalition. Norvegai buvo išstę savo importuotų pramonės gaminių: šokolado, vaflių, konservų. Turėjo dar ir vieną kitą audinį, mezginį, siuvinį, iš įvairių gabaliukų pasiūtą antklodę ir gražią

krautinę skrynią, gražiai išrašytą jų tautiniu stiliumi. Prancūzai parodė įvairių rūšių savo sūrių ir duonos ir vieną kitą rankdarbį. Dominikonai buvo išdėlioję savo keramikos, vokiečiai buvo atsivežę savo gamintų „bratwurst“ su kopūstais, kuriais vašino visus už palyginti nebrangią kainą. Jie dar parodė iš vario skardos gamintus mažus ant dviejų ratų vežimėlius gelėms sudėti arba auginti. Jie buvo rankų darbo. Dar buvo Penn Dutch grupė, kurie kepė skanius pyragaičius, pildami per piltuvėlį į karštus taukus skystą tešlą.

Turtingiausia ir įvairiausia buvo lietuvių paroda, kurią bendromis jėgomis surengė Lietuvos vyčiai su Lietuvių Bendruomene. Lietuviai gavo didelę platformą prie Student Center pastato, kur jie atsivežė iš parapijos salės net 24 staliukus ir visus užpildė savo eksponatais. Didesnio dėmesio susilaukta lietuviškai sodybai, kurią medžio tektintojas Stasys Adomaitis labai kruopščiai pagamino. Į tą sodybą įėjo: gyvenamas namas, prie jo šulinys su svirtimi, lietuviškas kryžius, gėlių darželis, netoliese klėtis ir daržinė. Tarp jų tvenkinys, daržas. Viskas buvo pastatyta ant atvežtos velėnos su sodria žole. Atrodė labai natūraliai. Aplinkui medeliai, gėlės, ant vejos šoka jaunimas, pasipuošęs tautiniais drabužiais (lėlės). Dar toliau — vėjinis malūnas ir malūnininko namelis su daržu. Visur takai išbarstyti švarių smėliu. Beje, už sodybos įvairių laukų su nupjautais javais ir pastatytomis gubomis. Šią sodybą padėjo čia sustatyti ir rengti Vytautas Gružas. Jis buvo išstęsęs savo margintų vėlykinių kiaušinių nemažą lėkštę ir Tamošaičio knygą „Easter Eggs“ ir dailių savo darbo medžio drožinių.

Lietuvių paroda buvo sutelktinė. Čia buvo idomiu audiniu. Izabelės Keraitienės buvo paskolinta prijuostė, kuri esanti 250 metų senumo. Siuvėjimui padaryti ant namie austos ir namie dažyto paprastos dvynytės drobės. Buvo nemaža įvairiausių dydžio lėlių, kurias paskolino Angelė Stankaitienė ir Janina Adomaitytė-Meizienė. Daugiausia stalių užėmė eksponatai Genės Popelienės, kuri atsivežė iš New Yorko įvairiausių medžio dirbinių, audinių, juostų, gražaus gintaro. Kai viską išdėstė ant stalių, su tautinėmis spalvomis papuoštų, viskas praieiviu buvo atidžiai apžiūrima ir stebimasi sieksnime iš medžio išdrožta ir išskaptuota pypke, išdrožinėtos lazdomis, margaspalvėmis savo raštais dėžutėmis, juostomis, gintaru ir kitais dalykais, padarytais iš odos, gėlėmis iš ragų ir pan. Šie dalykai buvo ir parduodami, ir ne vienas iš lankytojų jų nusipirko.

Galima drąsiai tvirtinti, kad nors premijų čia niekas nedavė, lietuviai užėmė šioje srityje pirmą vietą. Su šokiais irgi nebuvo atsilikta. Lietuviams ir lenkams buvo daugiausia plotas, bet lenkai čia atvežė savo šokėjus, laimėjusius kitur varžybose aukštą vietą. Mūsų „Liepsnos“ ansambliui, kuris pašoko penkis šokius, vadovavo Birutė Vaičiūnaitė. Muzika šokius palydėjo akordionistė Rūta Raudytė.

Visiems šitiems darbams atlikti reikėjo žmonių. Buvo iš anksto iš Lietuvos vyčių sudarytas komitetas, kuris, gerų talkininkų padedamas, viską suvežė ir gražiai sutvarkė. Į šį komitetą įėjo ir jam vadovavo Patersono vyčių kuopos narė kultūros reikalam Denise Balciūtė. Kiti komiteto nariai pagal alfabetą: Motiejus ir Ona Balciūčiai, Marija Kemežienė, Gediminas Klimas, Klemensas Praleika, Almantas ir Janina Meiziai

REIKIA SKUBIOS AKCIJOS

Baltų laisvės dienos rezoliucija 1982 metais Kongrese buvo labai vėlai priimta, tad nebebuvo laiko organizuoti iškilmingo jos pasirašymo Baltuosiuose rūmuose, o taip pat dėl tos pačios priežasties prezidento proklamacijoje įsivėlė pora netikslumų, dėl kurių Baltų Laisvės lygai buvo daromi priekaištai. Šiais metais rezoliuciją Senate pasisėkė gan anksti praveisti, kovo 28, tačiau Atstovų rūmuose reikalas taip sklandžiai neina. Reikia turėti 218 oponentų, o iki šiol dar neturima nė pusės.

Labai svarbu rezoliuciją Atstovų rūmuose praveisti šio mėnesio gale ar birželio pradžioje, kad būtų pakankamai laiko susitarti su Baltaisiais rūmais dėl iškilmingo prezidento pasirašymo ir proklamacijos paskelbimo.

Nors JAV Kongresas prieš ketverius metus yra padaręs nutarimą, kad Kongreso skelbiamos „dienos“ būtų vienkartinės, tačiau šiais metais yra šokia tokia galimybė gauti nuolatinės (annual) Baltų laisvės dienos

rezoliuciją, nes Senatas nuolatinės dienos rezoliuciją jau yra priėmęs. Jei Atstovų rūmai priimtų ir vienkartinės dienos rezoliuciją, bet tada Senato ir Atstovų rūmų komisijos tas kiek skirtingas rezoliucijas turėtų suderinti, ir yra gera galimybė, kad būtų priimtas Senato rezoliucijos tekstas. Svarbu tik, kad būtų laiko pasitarimams ir manevravimui.

Baltų Laisvės lyga prašo pavienius asmenis ir organizacijas spausti savo kongresmanus, kad paremtų Atstovų rūmams pateiktą H.J.Res. 201 rezoliuciją.

Laišką savo distrikto kongresmanui adresuoti taip: The Honorable (kongresmano vardas ir pavardė)

House Office Building
Washington, D.C. 20515
Laiškas neturi būti ilgas. Štai pora pavyzdžių:

Dear Congressman:
H.J.Res. 201, designating Baltic Freedom Day, is pending in the House of Representatives. This resolution has been introduced by Congressman Brian J. Donnelly, Don Ritter and Henry J. Hyde.

I kindly ask you, Sir, to co-sponsor this resolution by calling Mr. Donnelly's office today.

Thank you.

Parašas ir adresas.

Laiškas gali būti ir trumpesnis:

Dear Mr. (kongresmano tik pavardė):

H.J.Res. 201, which designates June 14th as the Baltic Freedom Day, is pending in the House of Representatives. Please express your wish to co-sponsor this important legislation by calling Rep. Brian J. Donnelly's office.

Sincerely,

Parašas ir adresas

Savo distrikto kongresmaną galima kontaktuoti ir paprastu pašto atviruku, parašant vieną sakinį:

Dear Congressman:
Please show your support for the freedom of the Baltic people by co-sponsoring H. J.Res.201, which designates June 14 as Baltic Freedom Day. Thank you.

Parašas ir adresas

Labai svarbu laiškus parašyti tuoj pat, dar šiandien. Prezidento skelbiama Baltų laisvės dienos proklamacija primena pasauliui rusų vergijon patekusias leituvių, latvių ir estų tautas.

A. Masionis BAFL Infmc

RAKTAS Į NAUJĄ TESTAMENTĄ

Antanas Rubys

I-ji dalis. Knygoje 10 skyrių. Naujojo Testamento: Bendrija ir jos samonė, jos lopšys istorijoje. Senojo Testamento tauta. Izraelis. Krikščionybė. Naujos sandoros Bendrija. Jėzus — Naujojo amžiaus pranašas. Jo darbai. Dievo bendrija visiems. Paulius Apaštaly tarpe. Jo išmintis. Samprata, Dievo tautos samprata.

Išleido KRIKŠČIONIS GYVENIME, 1978. Kietais viršeliais, 394 pusl. Kaina su persiuntimu \$8.90. Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629.

GINTARAS TAUTVYTI

Gyvenimas okupuotoje Lietuvoje

Komunistų propaganda ir tikrovė

Leidėjų žody rašoma, kad „šios knygos rankraštis gautas iš Lietuvos prieš keletą metų. Autorius yra baigęs aukštąjį mokslą, gerai susipažinęs su Sovietų s-gos komunistų partijos programa. Kelis sykus buvo kalintas ir kentėjęs Sibire. Gintaras Tautvytis (slapyvardis)... Autorius knyga rašė slapta, rizikuodamas vėl patekti į Kalėjimą, Sibirą ar net gyvybės netekti“.

Išleido Pasaulio Lietuvių archyvas, II-ji laida, Chicago, Ill. 230 psl. Kaina su persiuntimu \$10.00.

Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St.,
Chicago, IL 60629

CLASSIFIED ADS

MISCELLANEOUS

10 — 20 — 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street
Telef. GA 4-8654

Master Plumbing

Licensed, Bonded, Insured

Nauji darbai ir pataisymai. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos plytelės. Karšto vandens tankai. Flood control. Užsikimšę vamzdžiai išvalomi elektra. Palikite pavarde ir telefoną — lietuviškai.

SERAPINAS — Tel. 636-2960

BUTŲ NUOMAVIMAS

Drėdinimas — Valdymas

Namų pirkimas — Pardavimas

INCOME TAX

Notariatas — Vertimas

BELL REALTORS

J. BACEVICIUS

6529 S. Kedzie Ave. — 778-2233

VALOME

KILMUS IR BALDUS

Plauname ir vaskuojame visų rūšių grindis.

BUBNYS

Tel. — RE 7-5168

PACKAGE EXPRESS AGENCY

MARIJA NOREIKIENE

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Labai pageidaujamos geros rūšies prekės. Maistas iš Europos sandėlių. 2806 W. 69 St., Chicago, IL 60629. Telef. — 925-2787

A. VILIMAS

MOVING

Apdraustas perkraustymas

Įvairių atstumų

Tel. 376-1882 arba 376-5996

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus

NEDAS, 4059 Archer Avenue, Chicago, IL 60632, tel. 927-5980

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.

Priimame MASTER CHARGE ir VISA

Telef. — WA 5-8063

DENGIA ME IR TAI SOME

VISŲ RŪŠIŲ STOGUS

Už savo darbą garantuojame ir esame apdrausti.

Skambinkite —

ARVYDUI KIELAI

Tel.: 434-9655 arba 737-1717

Apsimoka skelbtis dien. DRAUGE, nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, gi skelbimų kaina yra visiems prieinama.

Perskaite „Draugą“, duokite

ji kitiems pasiskaityti.

REAL ESTATE

64-os ir Albany apyl. 2-jų mieg. mūr. bungalow, puikiam stovy. Didelė pastogė, galima įrengti kamb. Stogas naujai atremontuotas. Centr. oro vėsinimas. Garažas su autom. durim. Prashoma kaina \$53,000. Brokieriai gali kooperuoti. Skambinti 929-5573 arba 327-2444.

Gražus mūrinis — 5 kamb. 2 mieg. Aukšta pastogė. Rūsūs. Garažas. 30 p. sklypas. 71 ir Francisco. Nebrangus.

2-jų butų medinis — 5 ir 4 kamb. Didelė pastogė 1 maš. garažas. Artimokyklų Brighton Parke. \$35,000. Mažas įmokėjimas. Savininko paskola.

SIMAITIS REALTY

Insurance — Income Tax

2951 W. 63rd Street

Tel. — 436-7878

2 BEDROOM TOWNHOUSE

1 1/2 ceramic baths, central air cond., Fin. bsmt., Club House swim. pool, tennis court. Low maint'ce. Close to shop. Very clean. \$95,900.

TEL. — 495-1493 or 453-8767

Palikimas — 64-os ir Richmond apyl. parduodamas 4-rių miegamų mūrinis namas. \$39,900.

Tel. 586-4028 arba 582-6874

SUPER ELEGANT — Vicinity 71st & California, 10 yr. old 2 story brick — two 3-bedrm. (1 1/4 baths) apts., plus 3 rm. garden apt. Oversized garage for 2 trucks. \$95,000, \$20,000 down.

Call owner — 476-5301

PATARNAVIMAS

Pietų Chicagoje

Interesuoti parduoti ar pirkti, apdrausti bei išnuomoti nuosavybę ar butus prašau kreiptis į mūsų įstaigą. Mes mielai jums patarnausime. Mūsų įstaiga priklauso „M.L.S.“ — Multiple Listing Service. Turime kompiuterį, aptarnaujant pietvakarių Chicago ir priemiestius.

BUDRAITIS REALTY

6000 S. Pulaski Road

TEL. — 767-0000

M. A. ŠIMKUS

INCOME TAX SERVICE

NOTARY PUBLIC

4259 S. Maplewood, tel. 254-7450

Taip pat daromi Vertimai, Giminių iškviatimai, pildomi Pilietybės Prasmiai ir kitokie blankai.

ĮGYKITE DABAR

DAUGYBĖ LIETUVOS MIESTŲ LIŲ aprašoma dr. J. Vališiaus, MUC. knygoje:

„MARIJOS GARBINIMAS

LIETUVOJE“

★

Knyga yra tik teologinė, ji dū įsamių vietovių aprašymo ir dėl jos gausios istorinės medžiagos tinka pasiskaityti kiekvienam lietuviui, bendradarbiaujančiam Lietuvos istoriją ar vėlavimams. Knyga didelio formato, 440 psl. — kaina \$3.85. Galima ją įsigyti „Drauge“.

MOTIEJUS KARAŠA

Gyvenimo sukuriuose

Atsiminimai 1901-1951

Autorius Nepriklausomybės laikais ėjo įvairias pareigas ir pasiekė pulkininko-leitenanto laipsnį. Išskyrus Nepriklausomybės laikotarpį, visą gyvenimą praleido pesekiojimų, varų ir pavojų lydimas. Knyga turi 424 psl. Kieti viršeliai. Išleido Dėvenių kultūros fondas. Kaina su persiuntimu \$13.00.

Užsakymus siųsti:

„DRAUGAS“ 4545 W. 63rd St.,

Chicago, Ill. 60629

MŪSŲ KOLONIJOSE

Baltimorė — Washingtonas

SĖDŽIU PO ŠAKOM AKACIJOS BALTOS...

Jei lietuvišką gyvastingumą būtų galima matuoti įvairių renginių skaičium, ta ji tektų ženklini penketu, nes net ir mažiausioje kolonijoje lietuviškų renginių netrūksta. Netruksta jų ir Baltimorėje, o man gyvenant visai prie Baltimorės ir taip pat netoli Washingtono, susidaro net ir galvosūkis, kur važiuoti. Mat, dėl rengių neapsižiūrėjimo šių gretimų kolonijų parengimai pradėjo net kryžiuotis. Taip įvyko ir š. m. balandžio 9 d., kai tą patį vakarą Baltimorėje vyko Dainos koncertas, o Washingtono, ar tiksliau šalia jo, Nerijos Linkevičiūtės, Ramintos Lampsatytės ir Michael Kollars koncertas. Pasiidalino mūsų šeima. Žmona, kaip Dainos choristė, ir Baltimorėje, o aš su dukra į Washingtono priemiestį Rockville. Teatleidžia man Dainos choras, nes aš jau antrą kartą taip nusikalstu: prieš porą metų per jų koncertą taip pat vykau į Rockville, ir susitikimą su poetu H. Nagiu, jo knygos pristatymo progą.

Pirmą kartą Neriją Linkevičiūtę kartu su A. Prapuolieniu išgirdau prieš kelerius metus taip pat Rockvilleje ir buvau jų dainavimu sužavėtas. Taigi, kai pernai Linkevičiūtė, tapusi Kaspariene, apsigyveno Washingtono, tuoj užkvietėme ją programos atlikti LB ruošiamam Maironio minėjime Baltimorėje. Netik sužavėjo ji mus savo išvaizda ir laikysena scenoje, bet ne vienas ir ašaras išspaudė savo pasirinktomis dainomis. Atrodė, kad ta senutė salė, tiek dainininkų girdėjusi per savo amžių, niekada taip neskambėjo kaip tą popietę. Tad va, todėl negalėjau atsispirti pagundai ir vykau vėl Nerijos išgirsti.

Šį kartą Nerija Kaspariene pasirinko žymiai sunkesnę repertuarą. Pirmoje dalyje: 17-jo ir 18-jo žimtmečio kompozitorių, kaip Scarlatti, Torelli, Bononcini ir Mozarto kūrinys, užbaigdamas su Verdi operos La Forza arija. Antroje dalyje ji pasirodė su okup. Lietuvos ir išeivijos muzikų kūriniais. Smuikininkas Kollars ir pianistė Raminta Lampsatytė — Kollars atliko Liszto duo smuikui ir pianinui, o vėliau Kollars atliko trumputį J. Švedo kūrinių solo smuikui. Už salės sienų blaškėsi vėjas ir žliaugė lietus, bet scenoje oranžinė suknelė Nerija ir juodai pasipuošę Raminta ir Michael sukūrė muzikinį pavašarį, malonų akiai ir ausiai. Jei pradžioje Nerijos dainavime lyg ir jautėsi įtempimas ir forsavimas, tai tas tuoj išnyko, o už Ramintos tokios malonios šypsenos slėpsė profesionalė pianistė, praturtinusi tiek dainininkės, tiek smuikininko atliekamas partijas. Šių trijų jaunų menininkų jaučioje latvių salėje klausėsi apie 90 tautiečių ir nenorėjo jų paleisti, kol Nerija neišsiperko dar dviem dainom. Visgi vienas priekaištas, — E. Mieželaičio dainos įtraukimas į repertuarą. Nesu "reorgas". Žinau, kad ir anoje pusėje reikia gyventi ir tam tikrą duoklę atiduoti, bet jo duoklė pasiūlykėjimui kelianti. Dainos muzika, sukurta V. Budrevičiaus, taip pat lyg ir atsidavę slaviško romano akordais. Spėju, kad ši daina ir programą pateko dėl savo lengvumo, norint leisti klausytojams pailsėti po sunkios klasikinės dalies.

Šį koncertą suruošė LB apylinkės valdyba, pelną skyrusi Lituanistinei katedrai, deja, nemanau, kad jo daug galėjo būti. Ar negalėjo bilietų kainos net ir dvigubai būti aukštesnės? Tiesa, kad sostinėje pragyvenimas aukštokas, bet ir algų vidurkis kur kas aukštesnis, nei pavyzdžiui Baltimorėje.

Pakeliui į Baltimorę lietaus lašai čiuzė automobilio langais ir triukšmingai blaškėsi asfalte po ratais, bet mano ausyse tebeskambėjo Nerijos atliekama Budriūno daina ir H. Radausko žodžiai... sėdžiu po šakom azalijos baltos... ir vamzdį paimu ir groju ir dainuoju...

STOVIM MES PARIMĖ...

Apie vidurnaktį, lietui apimusi, pasiekėm Baltimorės Lietuvių namus. Salė čia užė, kaip bičių avilys, besivaisinančiais ir besilinksminančiais baltimoriečiais. Atrodė, kad dauguma Dainos koncertu buvo patenkinti, o pirmą kartą pasirodžiusiu moterų kvartetu net ir maloniai nusitebinti. Kvartetą sudarė J. Brasauskienė, E. Dulienė, A. Juškevičienė ir A. Pilienė. Pats Dainos choras išskirtine balsine medžiaga tikrai negali pasigirti, bet jo dalyvių meilė dainai ir entuziazmas yra stebėtini. Jie savais pinigais samdo amerikietį chorvedę, jų eilėse dainuoja net ir dvi visiškai lietuviškai nemokančios amerikietės ir darniai sutaria senųjų Amerikos lietuvių ir po antrojo karo atvykusiųjų kartos. Pastaraisiais metais chorui vadovauja: V. Banys —

pirm., A. Juškuviene — sekretorė, A. Prasčiūnas — ižd. ir V. Mildaziis — seniūnas. Malonu buvo į rankas paimti ir šio koncerto proga išleista programą, skoningai paruoštą ir be lietuvių kalbos klaidų, kas ne visada Baltimorėje pasitaiko.

Pabaigai nuotykėlis, lietiš choro gyvenimą. Choras repetuoja žemutinėse Liet. namų patalpose, šalia baro esančioje salėje. Taigi visai natūralu, kad po repetacijų užsibūnama prie baro, besidalinant mintimis apie muziką, apie bokalo alaus ar stikluoto tauriosios. Ir taip po vienos ilgesnės repetacijos, prieš pat koncertą, pora choristų — bosų, nepajuto, kaip jų pašnekesys prie baro, aišku, muzikinėmis temomis, užsitęsė gerokai po vidurnakčio. Staiga užgeso šviesos ir abu bosai savo išgąsčiui pastebėjo, kad jie vieninteliai jau uždarytame bare. Metėsi jie laiptais į viršų prie priekinių durų. Deja, tos jau buvo iš lauko užrakintos, o tuo tarpu užpakaly užsitrenkė durys į barą. Liko abu choristai "niekieno žemėj", tai yra prieangy ant laiptų. Laimė, kad ten yra viešasis telefonas, taigi išsigelbėjimas vieno paskambinimo nuoty. Pasirodo, kad ne. Mat, telefono knygoje nei Liet. namų prezidento nei šeimininkės numerių nema. Nutarė jie skambinti liet. radijo valandėlės vado-

vui. Pastarasis nors ir mieguistas, neatsisakė padėti. Paskambinsiu, sako, tam ir tam, jis netoli Liet. namų prezidento gyvena. Neskambink tu jam, nes jis šalia manęs stovi, liūdnei tarė uždarytas. Tai gal jūs žmonoms? Ieškojo išeities gelbėtojas. Ne, ne, žmonoms neskambink, jos žino, kad prieš koncertą mes ilgai repetuojame, karštai protestavo abu choristai. Pagaliau gelbėtojas surado Liet. namų prezidento numerį ir uždarytieji paskambino jam. Šis pažadintas iš gilaus miego, sumurmėjo, kad šiandieną ne balandžio pirmoji ir niekas jo

neapstatys, apsisvertė ant kito šono ir toliau į akį. Visgi jo žmona, taip pat choristė, buvo įtikinta savo kolegų nedalios ir griežios nedėkingo darbo žadinti prezidentą. Ak, ta moteriška širdis. Tuo tarpu uždarytieji bosai laiko veltui neleidė. Neliko dainų jų neisdainuoti, o ateinančio koncerto ir Dainų šventės reperlui buvo po kelias eilutes atlikti. Beužstant rytui, kai vis dar abejojant lietuvių namų galva atrakino lietuvių namų duris, jo abejonės ūmai išsisklaidė, nes nuo laiptų sklido: "Stovim mes parimė"...

Juozas Gaila

A.†A. ELZBIETA YAKAS MACIŪTĖ

Gyveno: Californijoje. Ankščiau gyveno Dolton, Ill., prieš tai daugeli metų gvv. Chicagoje, West Pullman apyl.
Mirė 1983 gegužės 18 d., sulaukus 90 m.
Gimė Lietuvoje, Šiaulių apskr., Tryškių parap., Balsių kaime. Amerikoje išgyveno 70 m.

Pasiliko dideliam nuliūdime 2 dukters Elzbieta ir žentas Bruno Kapocius ir Amelia ir žentas John Clark; 8 anūkai: John, Mary Ann ir Michael Clark; Susan McKeefery, su vyru Raymond, Raymond Clark su žmona Zoya, John Kapocius su žmona Charlotte, Nancy Sutton su vyru James ir Thomas Kapocius su žmona Martha; 12 pronūčių, kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Velionė buvo našlė a.a. Jono. Priklausė Lietuvių Darbininkų susivienijimui. Kūnas bus pašarvotas šeštadienį ir sekmadienį nuo 2 val. iki 9 val. vak. De Young-Vroegh koplyčioje, 649 East 162nd Street, South Holland, Ill.

Laidotuvės įvyks pirmadienį, geg. 23 d. Iš koplyčios 9:15 val. ryto bus atlydėta į Sv. Petro ir Povilo parapijos bažnyčią, West Pullman, kurioje 10 val. įvyks gedulingos pmaldos už velionės sielą. Po pmaldų bus nulydėta į Sv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus: giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: Dukters, žentai, anūkai ir proanūkai.

Laid. direkt. Leonard Bukauskas ir Sūnus, Tel. 264-2228.

A.†A. KLEMENSAS GALIŪNAS (GALIAUSKAS)

Gimė 1913 m. Jovaišiuose, Šiaulių apskr. Mirė nelauktai, 1983 m. balandžio mėn. 6 d., greituoju vėžiu. Palaidotas Santa Barbara, California.

Dėkojame visiems, kurie suvažiavo iš arti ir toli, atsisveikinti su velioniu ir palydėti jį į paskutinę žemišką kelionę.

Komp. B. Budriūnui, sol. Rimantui Dabšui, Vincui Dovydaičiui, Juozui Raibiui ir B. Seliukui už įspūdingą giedojimą ir palydėjimą vargonais bažnyčioje. Dovukui Zauniui už patarimą šv. Mišiose.

Padėka, karštą nešiusiems: Vincui Dovydaičiui, Algirdui Puikūnui, Br. Railai, Br. Rožinskui, Juozui Raibiui ir krikšto sūniui Linui Raibiui.

Už rimotas eiles, atsisveikinant kapuose, Bernardui Brazdžioniui ir Danutei Mitkieni. Vincui Dovydaičiui, kalbėjusiam Dramos Sambūrio vardu. Už nuoširdžius žodžius prie karsto — Dr. P. Pamataičiui, Br. Railai ir Br. Rožinskui.

Už gėles — p. Vincui Leskaitienei, Simoniams, Daivai Miller ir Vitai Loyal su šeimos. Br. Rožinskui, Raibiams ir Weststromams. Už pavarasišką Lietuvos gėlių krepšį su lizdeliu, Dalindams, Toronte ir Kazei Indreikienei.

Dėkojame visiems, aukojusiems gausias šv. Mišias — Lillian Griška, Onai ir Vaclovui Mikuckiams, Stasei Niunia-vienei su šeima, Simoniams ir Br. Vaidilos šeimai, Toronte.

Dėkojame poniams už paruošimą vaišių ir visiems, kurie pareiškė užuojautą, žodžiu, raštu ar per spaudą. Ypatingai esame dėkingi už pagalbą ir pagūdą sunkiose valandose — Vincui Leskaitienei, Gražinai ir Juozui Raibiams, Reginai ir Ilyai Magidams ir Jonui ir Marijai Simoniams.

Visiems, kurie velionį mylėjo ir kurių gyvenimus jis palietė, Lietuvoje bei tremtyje, labai nuoširdžiai dėkoja

ŠEIMA

Ant kokios kvapios laukų gėlės
Supsis tavo nekalti vėlė?

A.†A. EIMUČIUI KAIRIUI mirus, žmonai Audronei ir visiems artimiesiems reiškiame gilią užuojautą.

Los Angeles ASS Skyrius

A.†A. LEONUI JUODIKIUI mirus, žmonai Genutei ir visiems giminėms rei- kiame širdingą užuojautą.

JANINA IR ANTANAS STANKAI

A.†A. VLADUI BAGDONUI

staiga Kanadoje mirus, broliui, Lietuvių istorijos draugijos vicepirmininkui APOLINARUI BAGDONUI reiškia nuoširdžią užuojautą ir drauge liūdi

LIETUVIŲ ISTORIJS DR.-JOS VALDYBA:

PROF. DR. J. RAČKAUSKAS
STASĖ JAKUBONIENE
ALICJA RŪGYTĖ
PAULIUS ŠIMOLIŪNAS
REV. KOM.: ALBINA DUMBRIENE
JADVYGA GAUDUSIENE
DR. A. GRIGALIŪNAS
IR NARIAI

A.†A. PETRUI GURINUI

skausme ir kančiose mirus,
mano nuoširdi užuojauta, didžiam liū-
desyje likusiems: žmonai Nolai, sūnui
Pauliui ir tėveliams Jadvygai ir Alek-
sandriui Gurinams.

LIUDAS REIVYDAS

Kolegai

A.†A. LEONUI JUODIKIUI mirus,

jo žmonai GENOVAITEI, BROLIAMS, SESERIMS
ir ARTIMIESIEMS nuoširdžią užuojautą reiškia ir
kartu liūdi

ALIAS CHICAGOS SKYRIUS

A.†A. NORBERTUI KULIKAUSKUI mirus,

žmonai LIUDAI, dukrai GRAŽINAI ir jos ŠEIMAI gi-
laus liūdesio valandoje reiškia nuoširdžią užuojautą.

J. ir V. TALANDŽIAI
E. ABRAMIKIENE

A.†A. LEONUI JUODIKIUI mirus,

gilią užuojautą reiškia žmonai GENOVAITEI, jo se-
serims ANGELEI ir DANUTEI, broliams JONUI, JUR-
GIUI, ALFONSUI, PETRUI ir jų ŠEIMOMS.

J. ADIENE, A. PETRAUSKIENE,
ST. ir PR. STANELIAI, Z. ir P. PUPIAI
ir O. ŠIAUDIKIENE

DRAUGAS, antradienis, 1983 m. gegužės mėn. 24 d.

5

A.†A.

LIUDAS VENCLOVAS

Gyveno Troisdors, Vakarų Vokietijoje.

Mirė 1983 m. gegužės mėn. 19 dieną, po sunkios ligos.

Laidojamas trečiadienį, gegužės 25 dieną.

Nuliūdę: Žmona Valerija, sūnus Liudas su šeima
ir sesuo Valerija Gaubienė su šeima Kalifornijoje.

Mylimai motinai
A.†A. IRENAI JANUŠAUSKIENEI
mirus, jos dukrą Iną Sekienę, žentą Albina
ir anūkus nuoširdžiai užjaučiame.

Los Angeles ASS Skyrius

MAŽEIK-A-EVANS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

— 0 —

Laidojame iš 2424 W. 69th Street

Tel. 737-8600

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 So. California Avenue

Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741-2

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNOS LACKAWICZ

Laidotuvių Direktorai

2424 West 69 Street — Tel. RE 7-1213

11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois

Tel. — 974-4410

BIELIŪNAS

Laidotuvių Koplyčia

4348 So. California Avenue

Tel. — 523-3572

VASAITIS-BUTKUS

Laidotuvių Direktorai

1446 South 50 Avenue

Cicero, Illinois

Telefonas — 652-1003

APLINK MUS

× **Dr. Genovaitė Kazokienė** iš Australijos, dalyvavusi LB Kultūros tarybos surengtose premijos įteikimo iškilmėse New York'e už savo anglų kalba parašytą veikalą apie Čiurlionį, atvyko į Chicago ir apsisistoję pas savo draugus Jonę ir dr. Joną Valaičius. Ji lanko savo pažįstamus ir draugus Chicagoje, po to žada važiuoti į Torontą, o birželio pirmomis dienomis iš Los Angeles išskris atgal į Australiją. Gegužės 20 d. laureatė, lydimą J. Valaitienės, aplankė "Draugą", pasikalbėjo su savo draugais, pažįstamais iš Tubingeno, su savo vyru draugu poetu Kaziu Bradūnu ir kt.

× **Pranas Razminas**, kelerius metus dirbęs "Draugo" redakcijoje kaip korektorių ir nuolatini bendradarbis, sunkiai serga ir paguldytas Sv. Kryžiaus ligoninėje. Anksčiau jau buvo du kartus ligoninėje dėl paralyžiaus, o dabar gydomi nuo jo pesėkų.

× **A. a. Vladas Bagdonas**, 76 metų amžiaus, gegužės 20 d. staigiai mirė Hamiltone, Ont., Kanadoje. Ten išgyveno 35 metus. Nulūdimė liko Chicagoje jo brolis rašyt. Apolinaras Bagdonas. Bus pašarvotas Chicagoje Petkaus Marquette laidotuvių įstaigoje ir palaidotas Sv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Apie laidotuves smulkiau žiūrėti skelbimų skyriuje.

× **Stambiomis dovanomis** Dainavai remti lėšų teikimui ruošiamą dovanų paskirstymą parėmė kelios kelionių įstaigos. American Airlines sutiko apmokėti porai kelionę lėktuvu ir penkių dienų atostogas Acoculeo ar Honolulu. Foremost Travel įstaiga pradžioje apmokėti 250 dol. vertės kelionę, o Wagon Wheel Resort duoda apmokėti savaitgalį savo vasarvietėje. Bilietų platinti talkinti sutiko Lydias Health Foods Marquette Parke ir Primitive Arts esanti Water Tower Chicago vidurmiestyje. Dovanos bus paskirstytos birželio 26 d. 6 val. popiet Ateitininkų namuose vykstančio Vaikų karnavalo metu.

× **Izabelės Motekaitienės** Dainavimo studijos tradicinis Pavaris koncertas įvyks š. m. gegužės 27 d. 7:30 val. vak. Jaunimo centro didžiojoje salėje. Akompanuos Manigirdas Motekaitis. Po koncerto tėvų vaizės visiems. Rengia Aurelija Polikaitienė. Maloniai kviečiami visi atsilankyti. (pr.)

× **Lietuvių Agronomų sąjunga** Chicagoje lankys mirusių narių kapus: Lietuvių Tautinėse kapinėse sekmedienį, gegužės 29 d., (10:30 val. ryto renkasi prie a. a. agr. Bertaus kapo); Sv. Kazimiero Lietuvių kapinėse pirmadienį, gegužės 30 d., (8 val. ryto renkasi prie a. a. agr. Indreikos kapo). (pr.)

× **Lietuvių Moterų Federacijos** Chicago klubas, talkininkaujant abiturientų tėvams, ruošia šiais metais baigiančių vidurines mokyklas jaunuolių susipažinimo su visuomene pokylį, kuris įvyks š. m. birželio 5 dieną, 5 val po piet puošnioje Beverly Country Club patalpose 8700 So. Western Ave. Abiturientai, kurie dar negavo ar neužpildė asmeninių žinių lapo — anketos, prašome skambinti Zinai Pocienei 960-0291 arba Nerutei Gaiztūnienėi 582-6736. (pr.)

× **ARAS — Dengiamie ir taisome visų rūšių stogus. Su aukštu patyrimu; esame apdrausti. Pats prižiūriu darbą. Arvydas Kiela — 737-1717.** (sk.).

× **"Didžiai įvertindamas** kilnų darbą Lietuvos bažnyčių knygoje įamžinti mūsų pavergtos Tėvynės religinius paminklus — bažnyčias, kurias per šimtmečius mūsų prosenoliai, seneliai ir tėvai sukūrė Dievo garbei, o šiandieną pavergėjai viską naikina, — siūnčiu piniginę auką šiam darbui paremti" — rašo Vincas Stagis iš Australijos. Kartu jis paprašė vienoje iš knygų įamžinti jo motiną Rožę, mirusią Sibiro taigose.

× **Anelė Prunskytė**, sunkiau susirgusi kojomis, gydomi Sv. Kryžiaus ligoninėje dr. Albinos Prunskienės priežiūroje.

× **Kazemekaitienė, Nekrošienė, Pivoriūnienė ir Petrušaitienė** sudaro Racinės moterų kvartetą, joms akompanuoja Ditiukienė, o vadovas muz. Grimskis. Šis kvartetas atliks meninę programą birželio 12 d. 12 val. Cicerio Sv. Antano parapijos salėje Altos ruošiamam Sovietų Rusijos daromo lietuvių tautos naikinimo minėjime.

× **"Elta, Bulletin Lithuanien"**, prancūzų kalba leidžiamas informacinis biuletenis, specialiai laida, išėjo iš spaudos balandžio mėnesio data. Šiame numeryje yra Europos parlamento rezoliucija, Otto von Habsburgo pranešimas ir kita informacija, liečianti okupuotą Lietuvą ir viso Pabaltijo kraštus. Biuletinį redaguoja Birutė Šlepetytė-Venskuvienė. Finansuoja Tautos Fondas New York'e.

× **Jaunimo centro Moterų klubas**, kuriam vadovauja Salomėja Endriūnienė, šiuo metu rūpinasi Poezijos dienų ruošia. Poezijos dienos Chicagoje bus šį penktadienį ir šeštadienį. Abudu vakarų programos pradžia 8 val.

× **Algimantas Gureckas, PLB** politinės komisijos pirmininkas, ruošia naujosios PLB valdybos kadencijai politinių darbų plano projektą, kurį birželio 29 d. priešpietinė sesijoj Jaunimo centre svarstys PLB seimo rinktieji atstovai, suvažiuavę iš 18-kos laisvų kraštų. Sėkmingiau darbą atlikti sudaryta ši seimo Politinė komisija: Algimantas Gureckas — pirmininkas, dr. Tomas Remeikis, Linas Jokelis, Gintė Damušytė ir dr. Ramūnas Kondratas.

× **Kun. Juozas Prunskis**, Amerikos Lietuvių Tarybos informacijos vadovas, šią savaitę yra išvykęs laikyti rekolekcijų. Grįš penktadienio vakare.

× **Angelė ir Romas Nelsai** iš Fullerton, Calif., buvo atvykę į Chicago dalyvauti savo motinos ir uošvės a. a. Petronėlės Barkauskienės mirties metinėse šv. Mišiose ir paminklo šventinėme. Buvo sustoję sesers ir svainio Aldonos ir Vlado Stropų namuose. A. Nelsienė, Vytautui Paulioniui tarpininkaujant, susitiko su dr. A. Pranskevičium ir jo šeima ir įrašė į juostelę su juo pasikalbėjimą Los Angeles radijo valandėlei.

× **Jonas Pečkaitis, Merrillville, Ind.**, Elena Skladaitis, Waterbury, Conn., pratešdami "Draugą" prenumeratas, atsiuntė po 15 dol. aukų. Labai ačiū.

× **Jaunimo centro kavinėje** prasidės šį šeštadienį 9:30 val. ryte šaulių namuose, 2417 W. 43rd St. Konferencija yra atvira. Kviečiame dalyvauti. 7 v. vakare svečiams ir konferencijos atstovams bei dalyviams rengiamas pobūvis — vakarienė su menine programa. Įėjimas auka 10 dol. Praneškite telef. 523-8330 arba 523-3506. (pr.)

× **Lietuvos Krikščionių Demokratai** sąjungos konferencija prasidės šį šeštadienį 9:30 val. ryte šaulių namuose, 2417 W. 43rd St. Konferencija yra atvira. Kviečiame dalyvauti. 7 v. vakare svečiams ir konferencijos atstovams bei dalyviams rengiamas pobūvis — vakarienė su menine programa. Įėjimas auka 10 dol. Praneškite telef. 523-8330 arba 523-3506. (pr.)

× **Nijolė Zdanienė**, Chicago, Ill., apsilankė "Drauge" ir įsigijo naujausią leidinių ir medžio drožinių už didesnę sumą.

× **JAV LB Ohio** apygardos valdybos pirmininkas Juozas Mikonis už gerą "Draugo" informaciją atsiuntė 35 dol. dienraščio paramai. Labai ačiū visai valdybai.

Lietuviai šauliai ir skautai pagerbia Kalantos auką prie jam pastatyto paminklo lietuvių Sv. Kazimiero kapinėse. Nuotr. P. Malėtos

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

NEŠĖ KRYŽIŲ KALANTOS GARBEI

Tokiais žodžiais pradėjo pamokslą šaulių sąjungos vyr. kapelionas kun. Jonas Borevičius gegužės 15 d. rytą Jėzuitų koplyčioje šv. Mišių metu. Tą dieną šaulių centro valdybos iniciatyva buvo sukurta Romo Kalantos vienuolio metų didvyriškos mirties paminėjimas, pradedant pamaldomis Jėzuitų koplyčioje ir užbaigiant prie Romo Kalantos paminklo Sv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Koplyčioje uniformuoti šauliai su vėliavomis ir kariai veteranai bei gausiai susirinkusi visuomenė meldėsi už R. Kalantos ir kitų kankinių sielas. Kun. Jonas Borevičius šv. Mišių metu pamokslė lietuvių tautos naikinimo priešdėviškos susidėginimą prieš vienuoliką metų Kaune, šaukiant "Laisvės Lietuvai", bet jo tas žygis padarė didelę įtaką okupuotos Lietuvos žmonėms, ypač jaunimui, kuris jo patriotizmo įtakoję slapta kovoja ir šiandien prieš okupantus. Neseniai jaunimas slapta nešė kry-

× **Albina Poškienė** įvesdinama į vyresniojo amžiaus piliečių Hall of Fame gegužės 25 d. 5:30 val. p. p. Atitaisoma, kad šiuo metu nėra Kat. Susivienijimo viceprezidentė, o tik direktorė, taip pat nėra Liet. Kat. moterų sąjungos sekretorė, o tik narė. A. Poškienės kuklumas verčia ją daryti pataisas, nes jau dabar mažiau gali dalyvauti veikloje, nors lietuviškos veiklos dar neapleidžia.

× **Juozas Kazakevičius**, Los Angeles, Cal., mūsų rėmėjas, rašo: "Esu jau netoli 90 metų, gyvendami dviese iš mažos pensijos ne ką galime ir aukoti... aukokite kas galite kaip ir mes anksčiau aukojome... Apsimokėdama "Draugą" prenumeratą, visgi dar pridėdau 15 dol. auką spaudai stiprinti". Labai ačiū už viską.

× **Rockfordo, Illinois, lietuviai** pensininkai per Vincą Keršį atsiuntė 15 dol. su priedu: "... Pinigai yra skirti spaudai palaikyti nuo Rockfordo pensininkų". Labai dėkojame už lietuviško žodžio rėmimą.

× **Kazimieras Pravilionis**, Byron, Ill., mūsų garbės prenumeratorius, rėmėjas, įvairiais reikalais apsilankė "Drauge", aptarė su administracija jam rūpimus reikalus ir ta progą paaukojo 50 dol. lietuviškos spaudos palaikymui. K. Pravilionui už gražią auką nuoširdžiai dėkojame.

× **Nijolė Zdanienė**, Chicago, Ill., apsilankė "Drauge" ir įsigijo naujausią leidinių ir medžio drožinių už didesnę sumą.

× **JAV LB Ohio** apygardos valdybos pirmininkas Juozas Mikonis už gerą "Draugo" informaciją atsiuntė 35 dol. dienraščio paramai. Labai ačiū visai valdybai.

žių ir Kryžių kalną okupuotoje Lietuvoje, jo žygį išaiškino okupantai ir paskelbė, jog tai buvo daroma su noru pastatyti tą kryžių Kalantos garbei Kryžių kalne.

Po pamaldų Sv. Kazimiero lietuvių kapinėse, vėliavoms plešiuojant, susirikiavo šauliai, ramovėnai, skautai ir visuomenė prie Romo Kalantos paminklo. Šaulių s-gos centro valdybos pirmininkas Karolis Milkovaitis tarė įžanginį žodį apie šio minėjimo prasmę. Pagrindinę kalbą pasakė šaulių moterų vadovė Birutė Jasaitienė. Šio minėjimo apeigos dalyvavo su savo vėliavomis ir padėjo vainikus prie paminklo Vytauto Didžiojo šaulių rinktinė, Gen. T. Daukanto jūrų šaulių kuopa, Cicerio jūrų šaulių kuopa ("Klaipėda", LKV s-gos "Ramovė" Chicago skyrius. Skautų s-gos devyni "Miškos broliai" padėjo vainiką ir po kiekvienas iš jų atidavė pagarbą priklaupdami prie paminklo. Bažnyčioje ir kapinėse šaulių rikiuotė vadovavo Vytauto Didžiojo rinktinės pirmininkas Vladas Išganaitis. Minėjimą užbaigė šaulių centro valdybos pirmininkas Karolis Milkovaitis šiltu padėkos žodžiu minėjimo dalyviams. Dalyvavo daugiau kaip 200 asmenų.

J. P-kas

PAMINETAS MOKYKLOS DVIDEŠIMTMETIS

Jaunimo centre veikianti Dariaus-Girėno liutuanistinė mokykla gegužės 15 d. šventė savo veiklos 20-ties metų sukaktį. Šventė 2 val. p. p. buvo pradėta šv. Mišiomis Tėvų Jėzuitų koplyčioje. Šv. Mišias aukojė ir pamokslą pasakė ilgametis mokyklos kapelionas kun. Jonas Borevičius.

Po pamaldų susirinkus prie už Lietuvos laisvę žuvusiems paminklo, žuvusieji jų tarpe transatlantiniai lakūnai Darius ir Girėnas, kurių vardą pavadinta mokykla, buvo pagerbti gražia gyvų gėlių puokšte.

Dvidešimtmečio sukakties minėjimas su menine programa ir pietumis vyko Jaunimo centro didžiojoje salėje.

Sugiedojus Lietuvos himną, sukaktuvinę popietę pradėjo tėvų komiteto pirm. Edas Modestas. Pasveikinęs dalyvius, padėkojo šio įvykio rengimo komitetui, aptarė mokyklos paskirtį — auklėti lietuvišką jaunimą mūsų tautos didvyrių Dariaus ir Girėno pavyzdžiu. Tolimesnei programai vadovauti pakviestas sukakties minėjimo rengimo komiteto pirm. Leonas Narbutis.

Pagrindiniu kalbėtoju buvo dabartinis LB švietimo tarybos pirmininkas mok. Jonas Kavaliūnas, Dariaus-Girėno mokyklai įsisteigus, buvęs jos vedėjas. Savo kalboje apžvelgė mokyklos įsisteigimą, jos veiklą dvidešimtmečio eigoje; suminėjo stambesnius jos rėmėjus, kai kuriuos mokytojus, tėvų komitetų vadovus. Dėkojo visiems mokyklą remiantiems, joje dirbantiems, ypač tėvams, nes nuo jų priklauso mokyklos gyvavimas.

Dabartinis mokyklos vedėjas mokykl. Juozas Placas savo kalboje ragino stiprinti lit. mokyklą, dėkojo šios mokyklos rėmėjams, lietuviams jėzuitams ir mokinių tėvams už rūpestį ir pagalbą mokyklai. Prisiminant visus mokyklai artimus mirusiuosius, jų tarpe Darius ir Girėną, buvo uždegtos žvakės. Jų prisiminimas pagerbtas susikauptimo minute.

Trumpą šiltą žodį tarė ir visų mylimas buvęs ilgametis mokyklos kapelionas kun. Jonas Borevičius.

Raštu sveikino Lietuvos gen. konsulę Chicagoje Juzę Daužvardienę, Brighton Parko ir Marquette Parko LB apylinkių valdybos ir pirmųjų šios mokyklos mokinių vardu — dr. Kazys ir Kristina Martinkai, pastarieji pridėdami ir piniginę auką mokyklos paramai.

Tėvų komitetas įteikė dovaną buv. pirmajam mokyklos vedėjui mokykl. Jonui Kavaliūnui ir

IŠ ARTI IR TOLI

J. A. VALSTYBES

— Vilniaus krašto lietuvių sąjungos pranešimas. Pasaulio Lietuvių dienų ir Dainų šventės proga liepos 2 dieną, 12 val. yra šaukiamas Vilniaus Krašto lietuvių sąjungos visuotinis skyrių atstovų ir pavienių sąjungos darbuotojų suvažiavimas, kuris vyks "Dainos" svetainės

dabartiniam vedėjui mokykl. Juozui Plačiui. Padėkos pažymėjimai buvo įteikti 20 metų mokykloje dirbantiems mokykl. Gerdai Česienai ir muz. Faustui Stroliai.

Meninę programą atliko mokyklos mokinių chorėlis, palydint Lietuvių styginių ansamblui, o vadovaujamam muz. Faustui Stroliai. Buvo atlikta lietuvių kompozitorių keturių dainų pynė, lietuvių liaudies dainų pynė, "Ramovėnų maršas" — Gailevičiaus, "Šlama šilko vėjas" — Žižūno, "Grįšim, grįšim" — Viltinio ir "Gegutė" — Gudauskienės. Lietuvių styginių ansamblis, kurį šiuo metu sudaro: Povilas ir Vanda Matiukai, dr. Leonidas Ragas, Juozas Remys, Petras Vachbergas, Balys Pakštas, Tomas Strolia ir Robertas Mockus, diriguojant muz. Stroliai, atliko Lietuvišką fantaziją — Fausto Stroliaus ir Mozarto — Valtonos koncerto I-ją dalį, kurioje solo partiją grojo buvęs Dariaus-Girėno mokyklos mokinių Tomas Strolia.

Meninė programa buvo neilga, bet tikrai graži, gaivanti. Dalyviai jautė pagarbą styginių ansamblui, kuris maloniai sutiko praturtinti liutuanistines mokyklos sukaktuvių šventę. Vertinga buvo ir mokyklos gyvavimo ir veiklos apžvalga, kuri be komentarų, skaidrių pagalba buvo rodoma akademines ir menines programas laiku. Po programos buvo patiekti karšti pietūs, kuriems baigiantis, scenoje pasirodė Neolitūnų orkestras, vadovaujamas irgi buvusio šios mokyklos mokytojo Algio Modesto, savo melodinga muzika kviesdamas visus šokti. Tačiau pro langus veržiantis dienos šviesa, didelės nuotikos šokti nebuvo. Tačiau dalyviai neskubėjo skirstytis — visiems buvo malonu pabendrauti, pasisėkėti, mokyklos atsiėmimais pasidžiaugti, rūpestiais pasidalinti.

Minėjimui ruošti komitetas — Leonas Narbutis, Juozas Placas, Edas Modestas, Gintaras Placas, Irena Pemkuvienė, Elena Lapėnienė, dr. Arvydas Tauras, Viktorija Naurienė, Virginija Paulienė ir Rasa Jonsonienė daug pasidarbavo, kad ši šventė būtų ilgai prisiminta. Dalyviai skirstėsi linkdami mokyklai sėkmės į trečią dešimtmetį žengiant, o praėjusiam mokyklos dvidešimtmečiui prisiminti visi namo nešėsi gražų ta progą išleistą leidinį.

IR.

salėje, 2656 West 71st St., Chicago, Ill. Suvažiavimo programoje darbo posėdis, po kurio bus pietūs ir šeimyniškas pasisvečiavimas. Suvažiavimo parengiamuosius darbus tvarko ir visas informacijas teikia Vanda Gasprienė, 2243 West 71st St., Chicago, Ill. 60636, telef. 312-436-4393. Visi Pasaulio dienos dalyvaujant Vilniaus krašto lietuviai maloniai kviečiami ir mielai laukiami.

— **New Jersey Lietuvių Bendruomenės** apygardos suvažiavimas vyko balandžio 17 d. Pirmininkavo valdybos pirmininkas Kazys Jankūnas. Buvo duota veiklos apžvalga, aptarti švietimo ir šeštadieninių mokyklų klausimai ir ateities darbai. Išrinkta nauja valdyba, kurioje įėjo Algis Alinskas, Arūnas Bitėnas, Rimas Bitėnas, Kazys Jankūnas ir Julius Vėblaitis. Kun. Juozas Pragulbickas, buvęs ilgametis valdybos vicepirmininkas, dėl jo darbų ir uolumo buvo pakeltas garbės nariu.

BRAZILIJOJE

— **A. a. Veronika Tuškelnytė-Navikienė** staigiai mirė balandžio 13 d., 78 metų amžiaus. Brazilijoje velionė gyveno nuo 1929 m.

— **A. a. Anelė Pagiriūtė-Kuzmienė** mirė balandžio 19 d., 86 metų amžiaus. Brazilijon atvyko su tėvais 1927 m. Gyveno Vila Zelinoje. Paskutiniu metu ji gyveno pas dukterį Aldoną ir Petrą Bareišius, kurie ją prižiūrėjo senatvėje ir ligoje. Liko dukterė su šeima, sūnus Vytautas su žmona ir giminėmis.

— **A. a. Agota Sereikaitė**, 82 metų amžiaus, mirė balandžio 15 d. po ilgos ligos. Velionė buvo gimusi 1900 m. vasario 10 d. Ukmergėje. Brazilijoje gyveno nuo 1927 m. Paskutiniu metu ji dažnai sirgdavo ir būdavo ligoninėje, o paskiau paguldyta prieglaudoje, kurioje ją prižiūrėjo draugai ar artimieji iki mirties.

ARGENTINOJE

— **"Laikas" gražiai paminėjo** kun. Simono Morkūno, Sv. Kazimiero parapijos Sioux City, Iowa, klebono, aukštinę kunigystės sukaktį. Argentinoje gyvena su sukaktuvinku sesuo Valerija Stalioraitienė ir jos vaikai su šeimomis. Ta proga buvo ir šv. Mišios lietuvių Aušros Vartų bažnyčioje.

— **A. a. Elvyra Tatulytė-Mališauskienė**, 49 metų amžiaus, mirė balandžio 15 d. Buvo gimusi Argentinoje, bet dalyvavo lietuviškame gyvenime. Liko nuilūdimė vyras Jonas Mališauskas, du sūnus, dukterė, tėvai, brolis ir giminės. Velionė anksčiau tvarkė lietuvių parapijos biblioteką.

— **A. a. Bernardas Stelmokas** mirė Lanus, Buenos Aires priemiestyje, balandžio 6 d. Jau buvo sulaukęs 77 metų amžiaus. Liko dukterė ir sūnus su šeimomis. Palaidotas Lanus kapinėse šalia savo žmonos, mirusios prieš trejus metus.

Advokatas JONAS GIBAITIS

6247 So. Kedzie Avenue

Chicago, IL 60629

Tel. — 776-8700

Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.

Šeštad. 9 val. r. iki 1 val. d.

Advokatas GINTARAS P. ŠEPENAS

2649 W. 63rd Street

Chicago, IL 60629

Tel. — 776-5162

Kasdien 9-6 val. vak. Šeštadieniais ir vakarais pagal susitarimą

Komp. VI. Jakubėno prisiminimo vakaronės programos dalyviai. Iš kairės: Ed. Sulaitis, T. Rūta, D. Polikaitytė, M. Motekaitis, I. Motekaitienė, kun. A. Trakis. Vakaronę su rengė komp. VI. Jakubėno draugija.

Nuotr. Z. Degučio